

శ్రీమదభగవద్గీతా

విషయ సూచికా

గీతా ధ్యాన శ్లోకాః.....	i
1. అర్జునవిషాదయోగః.....	1
2. సాంఖ్యయోగః.....	8
3. కర్మయోగః.....	19
4. జ్ఞానయోగః.....	25
5. కర్మసన్న్యాసయోగః.....	31
6. అత్మసంయమయోగః.....	35
7. జ్ఞానవిజ్ఞానయోగః.....	42
8. అక్షరపరబ్రహ్మయోగః.....	46
9. రాజవిద్యారాజగుహ్యయోగః.....	51
10. విభూతియోగః.....	56
11. విశ్వరూపసర్వరథయోగః.....	62
12. భక్తియోగః.....	74
13. క్షేత్రక్షేత్రజ్ఞవిభాగయోగః.....	77
14. గుణత్రయవిభాగయోగః.....	82
15. పురుషోత్తమప్రాప్తియోగః.....	86
16. దైవాసురసమిద్విభాగయోగః.....	90
17. శ్రద్ధాత్రయవిభాగయోగః.....	94
18. మోక్షసన్న్యాసయోగః.....	98
గీతా మాచూక్యమ్.....	109
గీతా ఆరతి.....	113
గీతా సారమ్.....	114

ఓం శ్రీ పరమాత్మనే నమః

గీతా ధ్యాన శ్లోకాః

ఓం పార్థాయ ప్రతిబోధితాం భగవతా నారాయణేన స్వయం
వ్యాసేన గ్రథితాం పురాణమునినా మధ్యే మహాభారతమ్ |
అద్వైతామృతవర్షిణీం భగవతీమ్ అష్టాదశాధ్యాయినీం
అమృతామ్ అనుసన్దధామి భగవద్గీతే భవద్వేషిణీమ్ ||

నమోఽస్తుతే వ్యాస విశాలబుద్ధే ఫుల్లారవిందాయతపత్రనేత్ర |
యేన త్వయా భారతతైలపూర్ణః ప్రజ్ఞానమయః ప్రదీపః ||

ప్రపన్నపారిజాతాయ తోత్రవేత్త్రైకపాణయే |
జ్ఞానముద్రాయ కృష్ణాయ గీతామృతదుహే నమః ||

వసుదేవసుతం దేవం కంసచాణూరమర్దనమ్ |
దేవకీపరమానన్దం కృష్ణం వందే జగద్గురుమ్ ||

భీష్మద్రోణతటా జయద్రథజలా గాన్ధారసీతోత్పలా
శల్యగ్రాహవతీ కృపేణ వహసీ కర్ణేన వేలాకులా |
అశ్వత్థామవికర్ణఘోరమకరా దుర్యోధనావర్తినీ
సోత్తిర్ణా ఖలు పాణ్డవై రణనదీకైవర్తకః కేశవః ||

పారాశర్యవచః సరోజమమలం గీతార్థగన్ధోత్కటం
నానాఖ్యానకకేసరం హరికథా సమ్బోధనాబోధితమ్ |
లోకే సజ్జనషట్పదైరహరహః పేషీయమానం ముదా
భూయాద్భారతపజ్కజం కలిమలప్రధ్వంసినః శ్రేయసే ||

మూకం కరోతి వాచాలం పఙ్గుం లఙ్ఘయతే గిరిమ్ |
యత్కృపా తమహం వందే పరమానందమాధవమ్ ||

శాంతాకారం భుజగశయనం పద్మనాభం సురేశం
విశ్వాధారం గగనసదృశం మేఘవర్ణం శుభాఙ్గమ్ |
లక్ష్మీకాంతం కమలనయనం యోగిహృద్ధ్యానగమ్యం
వందే విష్ణుం భవభయహరం సర్వ లోకైకనాథమ్ ||

యం బ్రహ్మోవరుణేంద్రరుద్రమరుతః స్తున్వంతి దివ్యైః స్తవైః
వేదైః సాఙ్గపదక్రమోపనిషదైః గాయంతి యం సామగాః |
ధ్యానావస్థిత తద్గతేన మనసా పశ్యంతి యం యోగినః
యస్యాంతం న విదుస్సురాసురగణాః దేవాయ తస్మై నమః ||

నారాయణం నమస్కృత్య నరశ్చైచ్ఛవ నరోత్తమమ్ |
దేవీం సరస్వతీం వ్యాసం తతో జయముదీరయేత్ ||

సచ్చిదానందరూపాయ కృష్ణాయాక్లిష్టకారిణే |
నమో వేదాంతవేద్యాయ గురవే బుద్ధిసాక్షిణే ||

సర్వోపనిషదో గావః దోగ్ధా గోపాలనన్దనః|

పార్థో వత్సః సుధీరోభక్తౌ దుగ్ధం గీతామృతం మహత్||

గీతాశాస్త్రమిదం పుణ్యం యః పఠేత్ ప్రయతః పుమాన్|

విష్ణోః పదమవాప్నోతి భయశోకాది వర్జితః||

ఏకం శాస్త్రం దేవకీపుత్రగీతం ఏకో దేవో దేవకీపుత్ర ఏవ|

ఏకో మన్తస్తస్య నామాని యాని కర్మాప్యేకం తస్య దేవస్య సేవా||

||ఓం శ్రీకృష్ణాయ పరమాత్మనే నమః||

ఓం శ్రీ పరమాత్మనే నమః

అథ ప్రథమోఽధ్యాయః

అర్జునవిషాదయోగః

ధృతరాష్ట్ర ఉవాచ -

ధర్మక్షేత్రే కురుక్షేత్రే సమవేతా యుయుత్సవః|

మామకాః పాణ్డవాశ్చైవ కిమకుర్వత సజ్జాయ||1||

సజ్జాయ ఉవాచ -

దృష్ట్వా తు పాణ్డవానీకం వ్యూఢం దుర్యోధనస్తదా|

ఆచార్యముపసంక్రమ్య రాజా వచనమబ్రవీత్||2||

పశ్యేతాం పాణ్డవుత్రాణామ్ ఆచార్య మహతీం చమూమ్|

వ్యూఢాం ద్రుపదపుత్రేణ తవ శిష్యేణ ధీమతా||3||

అత్ర శూరా మహేష్వాసాః భీమార్జునసమా యుధి|

యుయుధానో విరాటశ్చ ద్రుపదశ్చ మహారథః||4||

ధృష్టకేతుశ్చేకితానః కాశిరాజశ్చ వీర్యవాన్|

పురుజిత్కున్తిభోజశ్చ శైబ్యశ్చ నరపుంజవః||5||

యుధామన్యుశ్చ విక్రాంతః ఉత్తమౌజాశ్చ వీర్యవాన్|

సాభద్రో ద్రౌపదేయాశ్చ సర్వ ఏవ మహారథాః||6||

అస్మాకం తు విశిష్టా యే తాన్నిబోధ ద్విజోత్తమ|
నాయకా మమ సైన్యస్య సజ్జార్థం తాన్ బ్రవీమి తే||7||

భవాన్ భీష్మశ్చ కర్ణశ్చ కృపశ్చ సమితిజ్ఞాయః|
అశ్వత్థామా వికర్ణశ్చ సౌమదత్తిస్తథైవ చ||8||

అన్యే చ బహవః శూరాః మదర్థే త్యక్తజీవితాః|
నానాశస్త్రప్రహరణాః సర్వే యుద్ధవిశారదాః||9||

అపర్యాప్తం తదస్మాకం బలం భీష్మాభిరక్షితమ్|
పర్యాప్తం త్వదమేతేషాం బలం భీమాభిరక్షితమ్||10||

అయనేషు చ సర్వేషు యథాభాగమవస్థితాః|
భీష్మమేవాభిరక్షన్తు భవన్తః సర్వ ఏవ హి||11||

తస్య సజ్జానయన్ హర్షం కురువృద్ధః పితామహః|
సింహనాదం వినద్యోచ్చైః శఙ్ఖం దధ్మౌ ప్రతాపవాన్||12||

తతః శఙ్ఖాశ్చ భేర్యశ్చ పణవానకగోముఖాః|
సహసైవాభ్యహన్యన్త స శబ్దస్తుములోఽభవత్||13||

తతః శ్వేత్తైర్హయైర్ముక్తే మహతి స్యన్దనే స్థితా|
మాధవః పాణ్డవశ్చైవ దివ్యౌ శఙ్ఖౌ ప్రదధ్మతుః||14||

పాశ్చాజన్యం హృషీకేశః దేవదత్తం ధనన్జాయః|
 పౌణ్డ్రం దధౌ మహాశఙ్ఖం భీమకర్మా వృకోదరః||15||

అనన్తవిజయం రాజా కున్తిపుత్రో యుధిష్ఠిరః|
 నకులః సహదేవశ్చ సుఘోషమణిపుష్పకౌ||16||

కాశ్యశ్చ పరమేష్వాసః శిఖణ్డీ చ మహారథః|
 ధృష్టద్యుమ్నో విరాటశ్చ సాత్యకిశ్చాపరాజితః||17||

ద్రుపదో ద్రౌపదేయాశ్చ సర్వశః పృథివీపతే|
 సౌభద్రశ్చ మహాబాహుః శఙ్ఖాన్దధ్ముః పృథక్ పృథక్||18||

సఘోషో ధార్తరాష్ట్రాణాం హృదయాని వ్యదారయత్|
 నభశ్చ పృథివీం చైవ తుములో వ్యనునాదయన్||19||

అథ వ్యవస్థితాన్దృష్ట్యా ధార్తరాష్ట్రాన్ కపిధ్వజః|
 ప్రవృత్తే శస్త్రసమ్పాతే ధనురుద్యమ్య పాణ్డవః||20||

హృషీకేశం తదా వాక్యమ్ ఇదమాహ మహీపతే|

అర్జున ఉవాచ -

సేనయోరుభయోర్మధ్యే రథం స్థాపయ మేఽచ్యుత||21||

యావదేతాన్నిరీక్షేఽహం యోధుకామానవస్థితాన్|
 కైర్మయా సహ యోద్ధవ్యం అస్మిన్ రణసముద్యమే||22||

యోత్యమానానవేక్షేఽహం య ఏతేఽత్ర సమాగతాః|

ధార్తరాష్ట్రస్య దుర్బుధేః యుద్ధే ప్రియచికిర్షవః||23||

సంజ్ఞాయ ఉవాచ -

ఏవముక్తో హృషీకేశః గుడాకేశేన భారత|

సేనయోరుభయోర్మధ్యే స్థాపయిత్వా రథోత్తమమ్||24||

భీష్మద్రోణప్రముఖతః సర్వేషాం చ మహీక్షితామ్|

ఉవాచ పార్థ పశ్యైతాన్ సమవేతాన్కురూనితి||25||

తత్రాపశ్యత్స్థితాన్ పార్థః పితౄనథ పితామహాన్|

ఆచార్యాన్మాతులాన్భ్రాతృన్ పుత్రాన్పుత్రాన్సఖీన్స్తథా||26||

శ్వశురాన్సుహృదశ్చైవ సేనయోరుభయోరపి|

తాన్సమీక్ష్య స కౌన్తేయః సర్వాన్బన్ధూనవస్థితాన్||27||

కృపయా పరయాఽఽవిష్టః విషీదన్నిదమబ్రవీత్|

అర్జున ఉవాచ -

దృష్ట్వేష్టమం స్వజనం కృష్ణ యుయుత్సం సముపస్థితమ్||28||

సీదంతి మమ గాత్రాణి ముఖం చ పరిశుష్కతి|

వేపథుశ్చ శరీరే మే రోమహర్షశ్చ జాయతే||29||

గాఢీవం స్రంసతే హస్తాత్ తష్టకైచ్చవ పరిదహ్యతే|
న చ శక్నోమ్యవస్థాతుం భ్రమతీవ చ మే మనః||30||

నిమిత్తాని చ పశ్యామి విపరీతాని కేశవ|
న చ శ్రేయోఽనుపశ్యామి హత్వా స్వజనమాహవే||31||

న కాఙ్క్షే విజయం కృష్ణ న చ రాజ్యం సుఖాని చ|
కిం నో రాజ్యేన గోవింద కిం భోగైర్జీవితేన వా||32||

యేషామర్థే కాఙ్క్షితం నః రాజ్యం భోగాః సుఖాని చ|
త ఇమేఽవస్థితా యుద్ధే ప్రాణాన్స్యక్త్వా ధనాని చ||33||

ఆచార్యాః పితరః పుత్రాః తథైవ చ పితామహాః|
మాతులాః శ్వశురాః పౌత్రాః శ్యాలాః సమ్భన్ధినస్తథా||34||

ఏతాన్న హన్తుమిచ్ఛామి ఘ్నతోఽపి మధుసూదన|
అపి త్రైలోక్యరాజ్యస్య హేతోః కిం ను మహీకృతే||35||

నిహత్య ధార్తరాష్ట్రాన్సః కా ప్రీతిః స్యాజ్జనార్దన|
పాపమేవాశ్రయేదస్మాన్ హత్వైతానాతతాయినః||36||

తస్మాన్నార్హా వయం హన్తుం ధార్తరాష్ట్రాన్స్వబాన్ధవాన్|
స్వజనం హి కథం హత్వా సుఖినః స్యామమాధవ||37||

యద్యవ్యేతే న పశ్యన్తి లోభోపహతచేతనః|

కులక్షయకృతం దోషం మిత్రద్రోహ చ పాతకమ్||38||

కథం న జ్ఞేయమస్మాభిః పాపాదస్మాన్నివర్తితుమ్|

కులక్షయకృతం దోషం ప్రపశ్యద్భిర్జనార్దన||39||

కులక్షయే ప్రణశ్యన్తి కులధర్మాః సనాతనాః|

ధర్మే నష్టే కులం కృతస్సమ్ అధర్మోఽభిభవత్యుత||40||

అధర్మాభిభవాత్కృష్ట ప్రదుష్యన్తి కులస్త్రియః|

స్త్రీషు దుష్టాసు వార్ణియ జాయతే వర్ణసంక్రారః||41||

సంక్రారో నరకాయైవ కులఘ్నానాం కులస్య చ|

పతన్తి పితరోహ్యేషాం లుప్తపిణ్డోదకక్రియాః||42||

దోష్టరేతైః కులఘ్నానాం వర్ణసంక్రారకారైః|

ఉత్సాద్యన్తే జాతిధర్మాః కులధర్మాశ్చ శాశ్వతాః||43||

ఉత్సన్నకులధర్మాణాం మనుష్యాణాం జనార్దన|

నరకేఽనియతం వాసః భవతీత్యనుశుశ్రుమ్||44||

అహో బత మహత్త్వాపం కర్తుం వ్యవసితా వయమ్|

యద్రాజ్యసుఖలోభేన హన్తుం స్వజనముద్యతాః||45||

యది మామప్రతీకారమ్ అశస్త్రం శస్త్రపాణయః|
ధార్తరాష్ట్రాః రణే హన్యుః తన్మే క్షేమతరం భవేత్||46||

సజ్జాయ ఉవాచ -

ఏవముక్త్వాఽర్జునః సజ్జ్యే రథోపస్థ ఉపావిశత్|
విస్సజ్య సశరం చాపం శోకసంవిగ్నమానసః||47||

॥ఓం తత్సదితి శ్రీమద్భగవద్గీతాసు ఉపనిషత్సు
బ్రహ్మవిద్యాయాం యోగశాస్త్రే శ్రీకృష్ణార్జునసంవాదే
అర్జునవిషాదయోగో నామ ప్రథమాఽధ్యాయః॥

ఓం శ్రీ పరమాత్మనేనమః

అథ ద్వితీయోఽధ్యాయః

సాంఖ్యయోగః

సజ్జాయ ఉవాచ -

తం తథా కృపయాఽఽవిష్టమ్ అశ్రుపూర్ణాకులేక్షణమ్ |

విషీదంతమిదం వాక్యమ్ ఉవాచ మధుసూదనః ||1||

శ్రీ భగవానువాచ -

కుతస్త్వా కశ్మలమిదం విషమే సముపస్థితమ్ |

అనార్యజుష్టమస్వర్గ్యమ్ అకీర్తికరమర్జున ||2||

కైబ్యం మా స్మ గమః పార్థ నైతత్త్వయు్యపపద్యతే |

క్షుద్రం హృదయదౌర్బల్యం త్యక్తోఽత్తిష్ఠ పరంతప ||3||

అర్జున ఉవాచ -

కథం భీష్మమహం సజ్ఞేయో ద్రోణం చ మధుసూదన |

ఇషుభిః ప్రతియోత్సామి పూజార్హావరిసూదన ||4||

గురూనహత్వా హి మహానుభావాన్

శ్రేయో భోక్తుం భైక్ష్యమపీహ లోకే |

హత్వార్థకామాంస్తు గురూనిహైవ

భుజ్జీయ భోగాన్ రుధిరప్రదిగ్ధాన్ ||5||

న చైతద్విద్యుః కతరన్నో గరీయః

యద్వా జయేమ యది వా నో జయేయుః|

యానేవ హత్వా న జిజీవిషామః

తేఽవస్థితాః ప్రముఖే ధార్తరాష్ట్రాః||6||

కార్పణ్యదోషోపహతస్వభావః

పృచ్ఛామి త్వాం ధర్మసమ్మూఢచేతాః|

యచ్ఛేయః స్యాన్నిశ్చితం బ్రూహి తన్నే

శిష్యస్తేఽహం శాధి మాం త్వాం ప్రపన్నమ్||7||

న హి ప్రపశ్యామి మమాపనుద్యాత్

యచ్ఛోకముచ్ఛోషణమిన్ద్రియాణామ్|

అవాప్య భూమావసపత్నమృద్ధం

రాజ్యం సురాణామపి చాధిపత్యమ్||8||

సజ్జాయ ఉవాచ -

ఏవముక్త్వా హృషీకేశం గుడాకేశః పరస్తపః|

న యోతస్య ఇతి గోవిందమ్ ఉక్త్వా తూష్ణిం బభూవ హ||9||

తమువాచ హృషీకేశః ప్రహసన్నివ భారత|

సేనయోరుభయోర్మధ్యే విషిదంతమిదం వచః||10||

శ్రీ భగవానువాచ -

అశోచ్యానన్వశోచస్త్యం ప్రజ్ఞావాదాంశ్చ భాషనే|
గతాసూనగతాసూంశ్చ నానుశోచంతి పణ్డితాః||11||

న త్వేవాహం జాతు నాసం న త్వం నేమే జనాధిపాః|
న చైవ న భవిష్యామః సర్వే వయమతః పరమ్||12||

దేహినోఽస్మిన్యథా దేహే కౌమారం యౌవనం జరా|
తథా దేహాంతరప్రాప్తిః ధీరస్తత్ర న ముహ్యతి||13||

మాత్రాస్పర్శాస్తు కౌస్తేయ శీతోష్ణసుఖదుఃఖదాః|
ఆగమాపాయినోఽనిత్యాః తాన్స్తితక్షస్వ భారత||14||

యం హి న వ్యథయన్త్యేతే పురుషం పురుషర్షభ|
సమదుఃఖసుఖం ధీరం సోఽమృతత్వాయ కల్పతే||15||

నాసతో విద్యతే భావః నాభావో విద్యతే సతః|
ఉభయోరపి దృష్టోఽంతః త్వనయోస్తత్త్వదర్శిభిః||16||

అవినాశి తు తద్విద్ధి యేన సర్వమిదం తతమ్|
వినాశమవ్యయస్యాస్య న కశ్చిత్కర్తుమర్హతి||17||

అంతవన్త ఇమే దేహాః నిత్యస్యోక్తాః శరీరిణః|
అనాశినోఽప్రమేయస్య తస్మాద్యుధ్యస్వ భారత||18||

య ఏనం వేత్తి హస్తారం యశ్చైనం మన్యతే హతమ్ |
ఉభౌ తౌ న విజానీతః నాయం హస్తి న హన్యతే ||19||

న జాయతే మ్రియతే వా కదాచిత్
నాయం భూత్వా భవితా వా న భూయః |
అజో నిత్యః శాశ్వతోఽయం పురాణః
న హన్యతే హన్యమానే శరీరే ||20||

వేదావినాశినం నిత్యం య ఏనమజమవ్యయమ్ |
కథం స పురుషః పార్థ కం ఘాతయతి హస్తి కమ్ ||21||

వాసాంసి జీర్ణాని యథా విహాయ
నవాని గృహ్లాతి నరోఽపరాణి |
తథా శరీరాణి విహాయ జీర్ణాని
అన్యాని సంయాతి నవాని దేహీ ||22||

వైనం ఛిన్దన్తి శస్త్రాణి వైనం దహతి పావకః |
న చైనం క్లేదయన్త్యాపః న శోషయతి మారుతః ||23||

అచ్ఛేద్యోఽయమదాహ్యోఽయమ్ అక్లేద్యోఽశోష్య ఏవ చ |
నిత్యః సర్వగతః స్థాణుః అచలోఽయం సనాతనః ||24||

అవ్యక్తోఽయమచిన్తోఽయమ్ అవికారోఽయముచ్యతే |
తస్మాదేవం విదిత్వైనం నానుశోచితుమర్హసి ||25||

అథ చైనం నిత్యజాతం నిత్యం వా మన్యసే మృతమ్ |
తథాఽపి త్వం మహాబాహో నైవం శోచితుమర్హసి ||26||

జాతస్య హి ధ్రువో మృత్యుః ధ్రువం జన్మ మృతస్య చ |
తస్మాదపరిహార్యేఽర్థే న త్వం శోచితుమర్హసి ||27||

అవ్యక్తాదీని భూతాని వ్యక్తమథ్యాని భారత |
అవ్యక్తనిధనాన్యేవ తత్ర కా పరిదేవనా ||28||

ఆశ్చర్యవత్పశ్యతి కశ్చిదేనం
ఆశ్చర్యవద్వదతి తథైవ చాన్యః |
ఆశ్చర్యవచ్చైనమన్యః శృణోతి
శ్రుత్వాఽప్యేనం వేద న చైవ కశ్చిత్ ||29||

దేహీ నిత్యమవధోఽయం దేహీ సర్వస్య భారత |
తస్మాత్సర్వాణి భూతాని న త్వం శోచితుమర్హసి ||30||

స్వధర్మమపి చావేక్ష్య న వికమ్పితుమర్హసి |
ధర్మాద్ధి యుద్ధాచ్ఛ్రేయోఽన్యత్ క్షత్రియస్య న విద్యతే ||31||

యదృచ్ఛయా చోపపన్నం స్వర్గద్వారమపావృతమ్ |
సుఖినః క్షత్రియాః పార్థ లభంతే యుద్ధమీదృశమ్ ||32||

అథ చేత్త్వమిమం ధర్మ్యం సజ్జామం న కరిష్యసి |
తతః స్వధర్మం కీర్తిం చ హిత్వా పాపమవాప్స్యసి ||33||

అకీర్తిం చాపి భూతాని కథయిష్యంతి తేఽవ్యయామ్ |
సమాభివితస్య చాకీర్తిః మరణాదతిరిచ్యతే ||34||

భయార్ద్రణాదుపరతం మంస్యంతే త్వాం మహారథాః |
యేషాం చ త్వం బహుమతః భూత్వా యాస్యసి లాఘవమ్ ||35||

అవాచ్యవాదాంశ్చ బహూన్ వదిష్యంతి తవాహితాః |
నిన్దంతస్తవ సామర్థ్యం తతో దుఃఖతరం ను కిమ్ ||36||

హతో వా ప్రాప్స్యసి స్వర్గం జిత్వా వా భోక్ష్యసేమహిమ్ |
తస్మాదుత్తిష్ఠ కౌన్తేయ యుద్ధాయ కృతనిశ్చయః ||37||

సుఖదుఃఖే సమే కృత్వా లాభాలాభౌ జయాజయౌ |
తతో యుద్ధాయ యుజ్యస్వ నైవం పాపమవాప్స్యసి ||38||

ఏషా తేఽభిహితా సాక్ష్యే బుద్ధిరోగే త్విమాం శృణు |
బుద్ధ్యా యుక్తో యయా పార్థ కర్మబద్ధం ప్రహాస్యసి ||39||

నేహాభిక్రమనాశోఽస్తి ప్రత్యవాయో న విద్యతే|

స్వల్పమప్యస్య ధర్మస్య త్రాయతే మహతో భయాత్||40||

వ్యవసాయాత్మికా బుద్ధిః ఏకేహ కురునన్దన|

బహుశాఖాహ్యనంతాశ్చ బుద్ధయోఽవ్యవసాయినామ్||41||

యామిమాం పుష్పితాం వాచం ప్రవదన్త్యవిపశ్చితః|

వేదవాదరతాః పార్థ నాన్యదస్తీతి వాదినః||42||

కామాత్మానః స్వర్గపరాః జన్మకర్మఫలప్రదామ్|

క్రియావిశేషబహులాం భోగైశ్వర్యగతిం ప్రతి||43||

భోగైశ్వర్యప్రసక్తానాం తయాఽపహృతచేతసామ్|

వ్యవసాయాత్మికా బుద్ధిః సమాధౌ న విధీయతే||44||

త్రైగుణ్యవిషయా వేదాః నిస్త్రైగుణ్యో భవార్జున|

నిర్ద్వంద్వో నిత్యసత్త్వస్థః నిర్మోగక్షేమ ఆత్మవాన్||45||

యావాన్తస్థ ఉదపానే సర్వతః సమ్ముతోదకే|

తావాన్సర్వేషు వేదేషు బ్రాహ్మణస్య విజానతః||46||

కర్మణ్యేవాధికారస్తే మా ఫలేషు కదాచన|

మా కర్మఫలహేతుర్భూః మా తే సజ్జోఽస్త్యకర్మణి||47||

యోగస్థః కురు కర్మాణి సజ్గం త్యక్త్వా ధనజ్ఞాయ|
సిద్ధ్యసిద్ధోః సమో భూత్వా సమత్వం యోగ ఉచ్యతే||48||

దూరేణ హ్యవరం కర్మ బుద్ధియోగాద్ధనజ్ఞాయ|
బుద్ధౌ శరణమన్విచచ్ఛ కృపణాః ఫలహేతవః||49||

బుద్ధియుక్తో జహాతీహ ఉభే సుకృతదుష్కృతే|
తస్మాద్ద్యోగాయ యుజ్యస్వ యోగః కర్మసు కౌశలమ్||50||

కర్మజం బుద్ధియుక్తా హి ఫలం త్యక్త్వా మనీషిణః|
జన్మబన్ధవినిర్ముక్తాః పదం గచ్ఛన్త్యనామయమ్||51||

యదా తే మోహకలిలం బుద్ధిర్వ్యతితరిష్యతి|
తదా గంతాఽసి నిర్వేదం శ్రోతవ్యస్య శ్రుతస్య చ||52||

శ్రుతిప్రతిపన్నా తే యదా స్థాస్యతి నిశ్చలా|
సమాధావచలా బుద్ధిః తదా యోగమవాప్స్యసి||53||

అర్జున ఉవాచ -

స్థితప్రజ్ఞస్య కా భాషా సమాధిస్థస్య కేశవ|
స్థితధీః కిం ప్రభౌషేత కిమాసీత వ్రజేత కిమ్||54||

శ్రీ భగవానువాచ -

ప్రజహాతి యదా కామాన్ సర్వాన్పార్థ మనోగతాన్|

ఆత్మనేఃవాత్మనా తుష్టః స్థితప్రజ్ఞస్తదోచ్యతే||55||

దుఃఖేష్వనుద్విగ్నమనాః సుఖేషు విగతస్పృహః|

వీతరాగభయక్రోధః స్థితధీర్మునిరుచ్యతే||56||

యః సర్వత్రానభిన్నేహః తత్తత్ప్రాప్య శుభాశుభమ్|

నాభినన్దతి న దేవ్వి తస్య ప్రజ్ఞా ప్రతిష్ఠితా||57||

యదా సంహరతే చాయం కూర్మోఽఙ్గానీవ సర్వశః|

ఇన్ద్రియాణీన్ద్రియార్థేభ్యః తస్య ప్రజ్ఞా ప్రతిష్ఠితా||58||

విషయా వినివర్తన్తే నిరాహారస్య దేహినః|

రసవర్జం రసోఽప్యస్య పరం దృష్ట్వా నివర్తతే||59||

యతతో హ్యపి కౌన్తేయ పురుషస్య విపశ్చితః|

ఇన్ద్రియాణీ ప్రమాథీని హరన్తి ప్రసభం మనః||60||

తాని సర్వాణి సంయమ్య యుక్త ఆసీత మత్పరః|

వశే హి యస్యేన్ద్రియాణీ తస్య ప్రజ్ఞా ప్రతిష్ఠితా||61||

ధ్యాయతో విషయాన్పుంసః సజ్జన్తేషాపజాయతే|
సజ్జాత్సజ్జాయతే కామః కామాత్క్రోధోఽభిజాయతే||62||

క్రోధాదభవతి సమోహః సమోహాత్స్మృతివిభ్రమః|
స్మృతిభ్రంశాత్ బుద్ధినాశః బుద్ధినాశాత్ప్రణశ్యతి||63||

రాగద్వేషవియుక్తైస్తు విషయానిద్రియైశ్చరన్|
ఆత్మవశ్యైర్విధేయాత్మా ప్రసాదమధిగచ్ఛతి||64||

ప్రసాదే సర్వదుఃఖానాం హానిరస్యోపజాయతే|
ప్రసన్నచేతసో హ్యశు బుద్ధిః పర్యవతిష్ఠతే||65||

నాఽస్తి బుద్ధిరయుక్తస్య న చాయుక్తస్య భావనా|
న చాభావయతః శాంతిః అశాంతస్య కుతః సుఖమ్||66||

ఇన్ద్రియాణాం హి చరతాం యన్మనోఽనువిధీయతే|
తదస్య హరతి ప్రజ్ఞాం వాయుర్నావమివామృభి||67||

తస్మాద్యస్య మహాబాహో నిగృహీతాని సర్వశః|
ఇన్ద్రియాణీన్ద్రియార్థేభ్యః తస్య ప్రజ్ఞా ప్రతిష్ఠితా||68||

యానిశా సర్వభూతానాం తస్యాం జాగర్తి సంయమీ|
యస్యాం జాగ్రతి భూతాని సా నిశా పశ్యతో మునేః||69||

ఆపూర్యమాణమచలప్రతిష్ఠం

సముద్రమాపః ప్రవిశంతి యద్వత్ |

తద్వత్కామా యం ప్రవిశంతి సర్వే

స శాంతిమాప్నోతి న కామకామి ||70||

విహాయ కామాన్యః సర్వాన్ పుమాంశ్చరతి నిస్సప్రహః |

నిర్మమో నిరహజ్కరః స శాంతిమధిగచ్ఛతి ||71||

ఏషా బ్రాహ్మీ స్థితిః పార్థ వైనాం ప్రాప్య విముహ్యతి |

స్థిత్యాఽస్యామంతకాలేఽపి బ్రహ్మనిర్వాణమృచ్ఛతి ||72||

|| ఓం తత్సదీతి శ్రీమద్భగవద్గీతాసు ఉపనిషత్సు

బ్రహ్మవిద్యాయాం యోగశాస్త్రే శ్రీకృష్ణార్జునసంవాదే

సాంఖ్యయోగో నామ ద్వివీతియోఽధ్యాయః ||

ఓం శ్రీ పరమాత్మనేనమః

అథ తృతీయోఽధ్యాయః

కర్మయోగః

అర్జున ఉవాచ -

జ్ఞాయసీ చేత్కర్మణస్తే మతా బుద్ధిర్జనార్దన|
తత్కిం కర్మణి ఘోరే మాం నియోజయసి కేశవ||1||

వ్యామిశ్రేణేవ వాక్యేన బుద్ధిం మోహయసీవ మే|
తదేకం వద నిశ్చిత్య యేన శ్రేయోఽహమాప్నుయామ్||2||

శ్రీ భగవానువాచ -

లోకేఽస్మిన్ద్వివిధా నిష్ఠా పురా ప్రోక్తా మయాఽనఘ|
జ్ఞానయోగేన సాఙ్ఖ్యానాం కర్మయోగేన యోగినామ్||3||

న కర్మణామనారమ్భాత్ వైష్కర్మ్యం పురుషోఽశ్నుతే|
న చ సన్న్యసనాదేవ సిద్ధిం సమధిగచ్ఛతి||4||

న హి కశ్చిత్క్షణమపి జాతు తిష్ఠత్యకర్మకృత్|
కార్యతే హ్యవశః కర్మ సర్వః ప్రకృతిజైర్గుణైః||5||

కర్మేన్ద్రియాణి సంయమ్య య ఆస్తే మనసా స్మరన్|
ఇన్ద్రియార్థాన్విమూఢాత్మా మిథ్యాచారః స ఉచ్యతే||6||

యస్త్విన్ద్రియాణీ మనసా నియమ్యారభతేఽర్జున|

కర్మేన్ద్రియైః కర్మయోగమ్ అసక్తః స విశిష్యతే||7||

నియతం కురు కర్మ త్వం కర్మజ్యాయోహ్యకర్మణః|

శరీరయాత్రాఽపి చ తే న ప్రసిద్ధ్యేదకర్మణః||8||

యజ్ఞార్థాత్కర్మణోఽన్యత్ర లోకోఽయం కర్మబంధనః|

తదర్థం కర్మ కౌన్తేయ ముక్తసంఘః సమాచర||9||

సహాయజ్ఞాః ప్రజాః సృష్ట్యా పురోవాచ ప్రజాపతిః|

అనేనప్రసవిష్యధ్వం ఏష వోఽస్త్విష్టకామధుక్||10||

దేవానాభవయతాఽనేన తే దేవా భావయన్తు వః|

పరస్పరం భావయన్తుః శ్రేయః పరమవాప్స్యథ||11||

ఇష్టానోభిగాన్హి వో దేవాః దాస్యన్తే యజ్ఞభావితాః|

తైర్దత్తానప్రదాయైభ్యః యో భుక్త్యే నైన ఏవ సః||12||

యజ్ఞశిష్టాశినః సన్తః ముచ్యన్తే సర్వకిల్బిష్టైః|

భుజ్జితే తే త్వఘం పాపాః యే పచన్త్యాత్మకారణాత్||13||

అన్నాదభవన్తి భూతాని పర్జన్యాదన్నసమభవః|

యజ్ఞాదభవతి పర్జన్యః యజ్ఞః కర్మసముదభవః||14||

కర్మ బ్రహ్మాదభవం విద్ధి బ్రహ్మాక్షరసముదభవమ్ |
తస్మాత్సర్వగతం బ్రహ్మ నిత్యం యజ్ఞే ప్రతిష్ఠితమ్ ||15||

ఏవం ప్రవర్తితం చక్రం నానువర్తయతీహ యః |
అఘాయుర్ద్వియారామః మోఘం పార్థ స జీవతి ||16||

యస్తాస్వత్మరతిరేవ స్యాత్ ఆత్మత్వప్తశ్చ మానవః |
ఆత్మనేయేవ చ సన్తుష్టః తస్య కార్యం న విద్యతే ||17||

వైవ తస్య కృతేనార్థః నాకృతేనేహ కశ్చన |
న చాస్య సర్వభూతేషు కశ్చిదర్థవ్యపాశ్రయః ||18||

తస్మాదసక్తః సతతం కార్యం కర్మ సమాచర |
అసక్తో హ్యేచరన్కర్మ పరమాప్నోతి పూరుషః ||19||

కర్మణైవ హి సంసిద్ధిం ఆస్థితా జనకాదయః |
లోకసంక్లహమేవాపి సమృశ్యన్కర్తుమ్హ్వాసి ||20||

యద్యదాచరతి శ్రేష్ఠః తత్తదేవేతరో జనః |
స యత్ప్రమాణం కురుతే లోకస్తదనువర్తతే ||21||

న మే పార్థాస్తి కర్తవ్యం త్రిషు లోకేషు కిञ్చన |
నానవాప్తమవాప్తవ్యం వర్త ఏవ చ కర్మణి ||22||

యది హ్యహం న వర్తేయ జాతు కర్మణ్యతన్వితః|

మమ వర్తమానువర్తన్తే మనుష్యాః పార్థ సర్వశః||23||

ఉత్సీదేయురిమే లోకాః న కుర్యాం కర్మ చేదహమ్|

సంక్రూరస్య చ కర్తా స్యామ్ ఉపహన్యామిమాః ప్రజాః||24||

సక్తాః కర్మణ్యవిద్వాంసః యథా కుర్వంతి భారత|

కుర్యాద్విద్వాంస్తథాఽసక్తః చిక్ష్ీర్షుర్లోకసంక్రూహమ్||25||

న బుద్ధిభేదం జనయేత్ అజ్ఞానాం కర్మసంక్లీనామ్|

జోషయేత్సర్వకర్మాణి విద్వాన్మక్తః సమాచరన్||26||

ప్రకృతేః క్రియమాణాని గుణైః కర్మాణి సర్వశః|

అహంకారవిమూఢాత్మా కర్తాఽహమితి మన్యతే||27||

తత్త్వవిత్తు మహాబాహో గుణకర్మవిభాగయోః|

గుణా గుణేషు వర్తన్తే ఇతి మత్వా న సంజ్ఞతే||28||

ప్రకృతేర్గుణసమ్మూఢాః సంజ్ఞన్తే గుణకర్మసు|

తానకృత్స్నువిదో మద్దాన్ కృత్స్నువిన్న విచాలయేత్||29||

మయి సర్వాణి కర్మాణి సంస్కర్యాధ్యాత్మచేతసా|

నిరాశీర్నిర్మమో భూత్వా యుధ్యస్వ విగతజ్వరః||30||

యే మే మతమిదం నిత్యమ్ అనుతిష్ఠంతి మానవాః|
శ్రద్ధావంతోఽనసూయంతః ముచ్యంతే తేఽపి కర్మభిః||31||

యే త్వేతదభ్యసూయంతః నానుతిష్ఠంతి మే మతమ్|
సర్వజ్ఞానవిమూఢాంతాన్ విద్ధి నష్టానచేతసః||32||

సదృశం చేష్టతే స్వస్యాః ప్రకృతేర్జానవానపి|
ప్రకృతిం యాన్తి భూతాని నిగ్రహాః కిం కరిష్యతి||33||

ఇన్ద్రియస్యేన్ద్రియస్యార్థే రాగద్వేషౌ వ్యవస్థితౌ|
తయోర్న వశమాగచ్ఛేత్ తౌ హ్యస్య పరిపన్థినౌ||34||

శ్రేయాన్స్వధర్మో విగుణః పరధర్మాత్స్వనుష్ఠితాత్|
స్వధర్మే నిధనం శ్రేయః పరధర్మో భయావహః||35||

అర్జున ఉవాచ-

అథ కేన ప్రయుక్తోఽయం పాపం చరతి పూరుషః|
అనిచ్ఛన్నపి వార్జ్ఞేయ బలాదివ నియోజితః||36||

శ్రీ భగవానువాచ -

కామ ఏష క్రోధ ఏషః రజోగుణసముద్భవః|
మహేశనో మహాపాప్మా విద్ధేనమిహ వైరిణమ్||37||

ధూమేనాప్రియతే వహ్నిః యథాఽఽదర్శో మలేన చ |
యథోల్లేపనావృతో గర్భః తథా తేనేదమావృతమ్ ||38||

ఆవృతం జ్ఞానమేతేన జ్ఞానినో నిత్యవైరిణా |
కామరూపేణ కౌన్తేయ దుష్పూరేణానలేన చ ||39||

ఇన్ద్రియాణి మనో బుద్ధిః అస్యాధిష్ఠానముచ్యతే |
ఏతైర్విమోహయత్యేషః జ్ఞానమావృత్య దేహినమ్ ||40||

తస్మాత్త్వమిన్ద్రియాణ్యాదౌ నియమ్య భరతర్షభ |
పాప్మానం ప్రజహిహ్యేనం జ్ఞానవిజ్ఞాననాశనమ్ ||41||

ఇన్ద్రియాణి పరాణ్యాహుః ఇన్ద్రియేభ్యః పరం మనః |
మనసస్తు పరాబుద్ధిః యో బుద్ధేః పరతస్తు సః ||42||

ఏవం బుద్ధేః పరం బుద్ధ్వా సంస్తభ్యాత్మానమాత్మనా |
జహి శత్రుం మహాబాహో కామరూపం దురాసదమ్ ||43||

॥ఓం తత్సదితి శ్రీమద్భగవద్గీతాసు ఉపనిషత్సు
బ్రహ్మవిద్యాయాం యోగశాస్త్రే శ్రీకృష్ణార్జునసంవాదే
కర్మయోగో నామ తృతీయోఽధ్యాయః॥

ఓం శ్రీ పరమాత్మనేనమః

అథ చతుర్థోఽధ్యాయః

జ్ఞానయోగః

శ్రీ భగవానువాచ -

ఇమం వివస్వతే యోగం ప్రోక్తవానహమవ్యయమ్ |

వివస్వాన్మనవే ప్రాహ మనురిష్యాకవేఽబ్రవీత్ ||1||

ఏవం పరమ్పరాప్రాప్తమ్ ఇమం రాజర్షయో విదుః |

స కాలేనేహ మహతా యోగో నష్టః పరస్తప ||2||

స ఏవాయం మయా తేఽద్య యోగః ప్రోక్తః పురాతనః |

భక్తోఽసి మే సఖా చేతి రహస్యం హ్యేతదుత్తమమ్ ||3||

అర్జున ఉవాచ -

అపరం భవతో జన్మ పరం జన్మ వివస్వతః |

కథమేతద్విజానీయాం త్వమాదౌ ప్రోక్తవానితి ||4||

శ్రీ భగవానువాచ -

బహూని మే వ్యతీతాని జన్మాని తవ చార్జున |

తాన్యహం వేద సర్వాణి న త్వం వేత్థ పరస్తప ||5||

అజోఽపి సన్నవ్యయాత్మా భూతానామిశ్వరోఽపి సన్ |

ప్రకృతిం స్వామధిష్ఠాయ సమభివామ్యాత్మమాయయా ||6||

యదా యదా హి ధర్మస్య గ్లానిర్భవతి భారత|

అభ్యుత్థానమధర్మస్య తదాఽఽత్మానం సృజామ్యహమ్||7||

పరిత్రాణాయ సాధూనాం వినాశాయ చ దుష్కృతామ్|

ధర్మసంస్థాపనార్థాయ సమభివామి యుగే యుగే||8||

జన్మ కర్మ చ మే దివ్యమ్ ఏవం యో వేత్తి తత్త్వతః|

త్యక్త్వా దేహం పునర్జన్మ నైతి మామేతి సోఽర్జున||9||

వీతరాగభయక్రోధాః మన్మయా మాముపాశ్రితాః|

బహవో జ్ఞానతపసా పూతా మద్భావమాగతాః||10||

యే యథా మాం ప్రపద్యంతే తాంస్తథైవ భజామ్యహమ్|

మమ వర్తమానువర్తంతే మనుష్యాః పార్థ సర్వశః||11||

కాఙ్క్షంతః కర్మణాం సిద్ధిం యజంత ఇహ దేవతాః|

క్షిప్రం హి మానుషే లోకే సిద్ధిర్భవతి కర్మజా||12||

చాతుర్వర్ణ్యం మయా సృష్టం గుణకర్మవిభాగశః|

తస్య కర్తారమపి మాం విధ్యకర్తారమవ్యయమ్||13||

న మాం కర్మాణి లిమ్పంతి న మే కర్మఫలే స్పృహా|

ఇతి మాం యోఽభిజానాతి కర్మభిర్న స బధ్యతే||14||

ఏవం జ్ఞాత్వా కృతం కర్మ పూర్వైరపి ముముక్షుభిః|
కురు కర్మైవ తస్మాత్త్వం పూర్వైః పూర్వతరం కృతమ్ ||15||

కిం కర్మ కిమకర్మేతి కవయోఽప్యత్ర మోహితాః|
తత్తే కర్మ ప్రవక్ష్యామి యజ్ఞాత్వా మోక్ష్యసేఽశుభాత్ ||16||

కర్మణో హ్యపి బోధవ్యం బోధవ్యం చ వికర్మణః|
అకర్మణశ్చ బోధవ్యం గహనా కర్మణో గతిః ||17||

కర్మణ్యకర్మ యః పశ్యేత్ అకర్మణి చ కర్మ యః|
స బుద్ధిమాన్మనుష్యేషు సయుక్తః కృత్స్నకర్మకృత్ ||18||

యస్య సర్వే సమారమ్భాః కామసంక్కుల్పవర్జితాః|
జ్ఞానాగ్నిదగ్ధకర్మాణం తమాహుః పణ్డితం బుధాః ||19||

త్యక్త్వా కర్మఫలాసంఘం నిత్యతృప్తో నిరాశ్రయః|
కర్మణ్యభిప్రవృత్తోఽపి నైవ కింఞ్చిత్కరోతి సః ||20||

నిరాశీర్యతచిత్తాత్మా త్యక్తసర్వ పరిగ్రహః|
శారీరం కేవలం కర్మ కుర్వన్నాప్నోతి కిల్బిషమ్ ||21||

యదృచ్ఛాల్లాభసన్తుష్టః ద్వన్ద్వాతీతో విమత్సరః|
సమః సిద్ధావసిద్ధౌ చ కృత్వాపి న నిబధ్యతే ||22||

గతసంకస్య ముక్తస్య జ్ఞానావస్థితచేతసః|

యజ్ఞాయాచరతః కర్మ సమగ్రం ప్రవిలీయతే||23||

బ్రహ్మార్పణం బ్రహ్మ హవిః బ్రహ్మగ్నో బ్రహ్మణా హుతమ్|

బ్రహ్మైవ తేన గన్తవ్యం బ్రహ్మకర్మసమాధినా||24||

దైవమేవాపరే యజ్ఞం యోగినః పర్యుపాసతే|

బ్రహ్మగ్నావపరే యజ్ఞం యజ్ఞేనైవోపజహ్వతి||25||

శ్రోత్రాదీనీన్ద్రియాణ్యనేయ సంయమాగ్నిషు జహ్వతి|

శబ్దాదీన్విషయాననేయ ఇన్ద్రియాగ్నిషు జహ్వతి||26||

సర్వాణీన్ద్రియకర్మాణి ప్రాణకర్మాణి చాపరే|

ఆత్మసంయమయోగాగ్నౌ జహ్వతి జ్ఞానదీపితే||27||

ద్రవ్యయజ్ఞాస్తపోయజ్ఞాః యోగయజ్ఞాస్తథాఽపరే|

స్వాధ్యాయజ్ఞానయజ్ఞాశ్చ యతయః సంశితవ్రతాః||28||

అపానే జహ్వతి ప్రాణం ప్రాణేఽపానం తథాపరే|

ప్రాణాపానగతీ రుద్ధ్వా ప్రాణాయామపరాయణాః||29||

అపరే నియతాహారాః ప్రాణాన్ప్రాణేషు జహ్వతి|

సర్వేఽప్యేతే యజ్ఞవిదః యజ్ఞక్షపితకల్మషాః||30||

యజ్ఞశిష్టామృతభుజః యాన్తి బ్రహ్మ సనాతనమ్ |
నాయం లోకోఽస్త్యయజ్ఞస్య కుతోఽన్యః కురుసత్తమ ||31||

ఏవం బహువిధా యజ్ఞాః వితతా బ్రహ్మణో ముఖే |
కర్మజాన్విధి తాన్సర్వాన్ ఏవం జ్ఞాత్వా విమోక్ష్యనే ||32||

శ్రేయాన్ద్రవ్యమయాద్యజ్ఞాత్ జ్ఞానయజ్ఞః పరస్తప |
సర్వం కర్మాఖిలం పార్థ జ్ఞానే పరిసమాప్యతే ||33||

తద్విధి ప్రణిపాతేన పరిప్రశ్నేన సేవయా |
ఉపదేక్ష్యన్తి తే జ్ఞానం జ్ఞానినస్తత్త్వదర్శినః ||34||

యజ్ఞాత్వా న పునర్మోహమ్ ఏవం యాస్యసి పాణ్డవ |
యేన భూతాన్యశేషేణ ద్రక్ష్యస్యాత్మన్యథోమయి ||35||

అపి చేదసి పాపేభ్యః సర్వేభ్యః పాపకృత్తమః |
సర్వం జ్ఞానప్లవేనైవ వృజినం సన్తరిష్యసి ||36||

యథైథాంసి సమిద్ధోఽగ్నిః భస్మసాత్కురుతేఽర్జున |
జ్ఞానాగ్నిః సర్వకర్మాణి భస్మసాత్కురుతే తథా ||37||

న హి జ్ఞానేన సదృశం పవిత్రమిహ విద్యతే |
తత్స్వయం యోగసంసిద్ధః కాలేనాత్మని విన్దతి ||38||

శ్రద్ధావాన్ లభతే జ్ఞానం తత్పరః సంయతేన్ద్రియః|

జ్ఞానం లభ్యా పరాం శాంతిమ్ అచిరేణాధిగచ్ఛతి||39||

అజ్ఞశ్చశ్రద్ధధానశ్చ సంశయాత్మా వినశ్యతి|

నాయం లోకోఽస్తి న పరః న సుఖం సంశయాత్మనః||40||

యోగసన్న్యస్తకర్మాణం జ్ఞానసంఘోన్నసంశయమ్|

ఆత్మవంతం న కర్మాణి నిబద్ధన్తి ధనజ్ఞాయ||41||

తస్మాదజ్ఞానసమ్భూతం హృత్స్థం జ్ఞానాసినాత్మనః|

భిత్త్వేనం సంశయం యోగమ్ ఆతిష్ఠోత్తిష్ఠ భారత||42||

||ఓం తత్సదితి శ్రీమద్భగవద్గీతాసు ఉపనిషత్సు

బ్రహ్మవిద్యాయాం యోగశాస్త్రే శ్రీకృష్ణార్జునసంవాదే

జ్ఞానయోగో నామ చతుర్థోఽధ్యాయః||

ఓం శ్రీ పరమాత్మనే నమః

అథ పంచమోఽధ్యాయః

కర్మసన్న్యాసయోగః

అర్చన ఉవాచ-

సన్న్యాసం కర్మణాం కృష్ణ పునర్యోగం చ శంససి |
యచ్ఛేయ ఏతయోరేకం తస్మై బ్రూహి సునిశ్చితమ్ ||1||

శ్రీ భగవానువాచ -

సన్న్యాసః కర్మయోగశ్చ నిశ్చేయసకరావుభౌ |
తయోస్తు కర్మసన్న్యాసాత్ కర్మయోగో విశిష్యతే ||2||

జ్ఞేయః స నిత్యసన్న్యాసీ యో న ద్వేష్టి న కాంక్షతి |
నిర్ద్వంద్వోఽహి మహాబాహో సుఖం బద్ధాత్ప్రముచ్యతే ||3||

సాంఖ్యయోగౌ పృథగ్బలాః ప్రవదంతి న పణ్డితాః |
ఏకమప్యస్థితః సమ్యక్ ఉభయోర్విన్దతే ఫలమ్ ||4||

యత్సాంఖ్యైః ప్రాప్యతే స్థానం తద్దోష్టైరపి గమ్యతే |
ఏకం సాంఖ్యం చ యోగం చ యః పశ్యతి స పశ్యతి ||5||

సన్న్యాసస్తు మహాబాహో దుఃఖమాప్తుమయోగతః |
యోగయుక్తో మునిర్బ్రహ్మ నచిరేణాధిగచ్ఛతి ||6||

యోగయుక్తో విశుద్ధాత్మా విజితాత్మా జితేంద్రియః|
సర్వభూతాత్మభూతాత్మా కుర్వన్నపి న లిప్యతే||7||

నైవ కిఞ్చిత్కరోమీతి యుక్తో మన్యేత తత్త్వవిత్|
పశ్యన్సృణోవన్సృశజ్ఞోఘ్రన్ అశ్నన్గచ్ఛన్స్వపన్స్వసన్||8||

ప్రలపన్విసృజన్సృష్టాన్ ఉన్మిషన్నిమిషన్నపి|
ఇన్ద్రియాణీన్ద్రియార్థేషు వర్తన్త ఇతి ధారయన్||9||

బ్రహ్మణ్యాధాయ కర్మాణి సజ్గం త్యక్త్వా కరోతి యః|
లిప్యతే న స పాపేన పద్మపత్రమివామృతసా||10||

కాయేన మనసా బుద్ధ్యా కేవలైరిన్ద్రియైరపి|
యోగినః కర్మ కుర్వన్తి సజ్గం త్యక్త్వాత్మశుద్ధయే||11||

యుక్తః కర్మఫలం త్యక్త్వా శాన్తిమాప్నోతి వైష్టికీమ్|
అయుక్తః కామకారేణ ఫలే సక్తో నిబధ్యతే||12||

సర్వకర్మాణి మనసా సన్నస్యాస్యాస్తే సుఖం వశి|
నవద్వారే పురే దేహి నైవ కుర్వన్న కారయన్||13||

న కర్తృత్వం న కర్మాణి లోకస్య సృజతి ప్రభుః|
న కర్మఫలసంయోగం స్వభావస్తు ప్రవర్తతే||14||

నాదత్తే కస్యచిత్వాపం న చైవ సుకృతం విభుః|

అజ్ఞానేనావృతం జ్ఞానం తేన ముహ్యంతి జన్తవః||15||

జ్ఞానేన తు తదజ్ఞానం యేషాం నాశితమాత్మనః|

తేషామాదిత్యవజ్ఞానం ప్రకాశయతి తత్పరమ్||16||

తద్బుద్ధయస్తదాత్మానః తన్నిష్ఠాస్తత్పరాయణాః|

గచ్ఛన్త్యపునరావృత్తిం జ్ఞాననిర్ధాతకల్మషాః||17||

విద్యావినయసమన్వేన బ్రాహ్మణే గవి హస్తిని|

శుని చైవ శ్వపాకే చ పణ్డీతాః సమదర్శినః||18||

ఇహైవ తైర్జితః సర్గః యేషాం సామ్యే స్థితం మనః|

నిర్దోషం హి సమం బ్రహ్మ తస్మాత్ బ్రహ్మణి తే స్థితాః||19||

న ప్రహృష్యేత్ప్రియం ప్రాప్య నోద్విజేత్ప్రాప్య చాప్రియమ్|

స్థిరబుద్ధిరసమూఢః బ్రహ్మవిత్ బ్రహ్మణి స్థితః||20||

బాహ్యస్పర్శేష్యసక్తాత్మా విన్దత్యాత్మని యత్సుఖమ్|

స బ్రహ్మయోగయుక్తాత్మా సుఖమక్షయమశ్నుతే||21||

యే హి సంస్పర్శజాభోగాః దుఃఖయోనయ ఏవ తే|

ఆద్యన్తవన్తః కౌన్తేయ న తేషు రమతే బుధః||22||

శక్నోతీహైవ యః సోఢుం ప్రాక్సరీరవిమోక్షణాత్|

కామక్రోధోద్భవం వేగం స యుక్తః స సుఖీ నరః||23||

యోఽంతఃసుఖోఽంతరారామః తథాంతర్జ్యోతిరేవ యః|

స యోగీ బ్రహ్మనిర్వాణం బ్రహ్మభూతోఽధిగచ్ఛతి||24||

లభంతే బ్రహ్మనిర్వాణమ్ ఋషయః క్షీణకల్మషాః|

ఛిన్నద్వైధా యతాత్మానః సర్వభూతహితే రతాః||25||

కామక్రోధవియుక్తానాం యతీనాం యతచేతసామ్|

అభితో బ్రహ్మనిర్వాణం వర్తతే విదితాత్మనామ్||26||

స్పర్శాన్కృత్వా బహిర్బాహ్యన్ చక్షుశ్చైవాంతరే భ్రువోః

ప్రాణాపానౌ సమౌ కృత్వా నాసాభ్యంతరచారిణౌ||27||

యతేన్ద్రియమనోబుద్ధిః మునిర్మోక్షపరాయణః|

విగతేచ్ఛాభయక్రోధః యః సదా ముక్త ఏవ సః||28||

భోక్తారం యజ్ఞతపసాం సర్వలోకమహేశ్వరమ్|

సుహృదం సర్వభూతానాం జ్ఞాత్వా మాంశాన్తిమృచ్ఛతి||29||

||ఓం తత్సదితి శ్రీమదభిగవద్గీతాసు ఉపనిషత్సు

బ్రహ్మవిద్యాయాం యోగశాస్త్రే శ్రీకృష్ణార్జునసంవాదే

కర్మసన్న్యాసయోగో నామ పంచమోఽధ్యాయః||

ఓం శ్రీ పరమాత్మనేనమః

అథ షష్ఠోఽధ్యాయః

ఆత్మసంయమయోగః

శ్రీ భగవానువాచ -

అనాశ్రితః కర్మఫలం కార్యం కర్మ కరోతి యః |

స సన్న్యాసీ చ యోగీ చ న నిర్గుర్న చాక్రియః ||1||

యం సన్న్యాసమితి ప్రాహుః యోగం తం విద్ధి పాణ్డవ |

న హ్యసన్న్యస్తసంక్కుల్పః యోగీ భవతి కశ్చన ||2||

ఆరురుక్షోర్మునేర్యోగం కర్మ కారణముచ్యతే |

యోగారూఢస్య తస్యైవ శమః కారణముచ్యతే ||3||

యదా హి నేన్ద్రియార్థేషు న కర్మస్వనుషజ్జతే |

సర్వసంక్కుల్పసన్న్యాసీ యోగారూఢస్తదోచ్యతే ||4||

ఉద్ధరేదాత్మనాఽఽత్మానం నాత్మానమవసాదయేత్ |

ఆత్మైవ హ్యేతన్మనో బంధుః ఆత్మైవ రిపురాత్మనః ||5||

బంధురాత్మాత్మనస్తస్య యేనాత్మైవాత్మనా జితః |

అనాత్మనస్తు శత్రుత్వే వర్తేతాత్మైవ శత్రువత్ ||6||

జితాత్మనః ప్రశాంతస్య పరమాత్మా సమాహితః |

శీతోష్ణసుఖదుఃఖేషు తథా మానాపమానయోః ||7||

జ్ఞానవిజ్ఞానతృప్తాత్మా కూటస్థో విజితేంద్రియః|
యుక్త ఇత్యుచ్యతే యోగీ సమోష్టాశ్మకాఞ్చనః॥8॥

సుహృన్మిత్రార్యుదాసీనమధ్యస్థద్వేష్యబన్ధుషు|
సాధుష్యపి చ పాపేషు సమబుద్ధిర్విశిష్యతే॥9॥

యోగీ యుజ్జీత సతతమ్ ఆత్మానం రహసి స్థితః|
ఏకాకీ యతచిత్తాత్మా నిరాశీరపరిగ్రహః॥10॥

శుచౌదేశే ప్రతిష్ఠాప్య స్థిరమాసనమాత్మనః|
నాత్యుచ్చితం నాతినీచం చైలాజినకుశోత్తరమ్॥11॥

తత్రైకాగ్రం మనః కృత్వా యతచిత్రేంద్రియక్రియః|
ఉపవిశ్యాసనే యుజ్జ్యాత్ యోగమాత్మవిశుద్ధయే॥12॥

సమం కాయశిరోగ్రీవం ధారయన్నచలం స్థిరః|
సమేష్ట్య నాసికాగ్రం స్వం దిశశ్చానవలోకయన్॥13॥

ప్రశాంతాత్మా విగత భీః బ్రహ్మచారివ్రతే స్థితః|
మనః సంయమ్య మచ్ఛిత్తః యుక్త ఆసీత మత్పరః॥14॥

యుజ్జాన్నేవం సదాఽఽత్మానం యోగీ నియతమానసః|
శాంతిం నిర్వాణపరమాం మత్సంస్థామధిగచ్ఛతి॥15॥

నాత్యశ్చ తస్తు యోగోఽస్తి న చైకాంతమనశ్చతః|

న చాతి స్వప్నశీలస్య జాగ్రతోనైవ చార్జున||16||

యుక్తాహారవిహారస్య యుక్తచేష్టస్య కర్మసు|

యుక్తస్వప్నావబోధస్య యోగో భవతి దుఃఖహ||17||

యదా వినియతం చిత్తమ్ ఆత్మనేయేవావతిష్ఠతే|

నిస్సృహః సర్వకామేభ్యః యుక్త ఇత్యుచ్యతే తదా||18||

యథా దీపో నివాతస్థః నేజితే సోపమా స్మృతా|

యోగినో యతచిత్తస్య యుజ్జాతో యోగమాత్మనః||19||

యత్రోపరమతే చిత్తం నిరుద్ధం యోగసేవయా|

యత్ర చైవాత్మనాత్మానం పశ్యన్నాత్మని తుష్యతి||20||

సుఖమాత్యన్తికం యత్తత్ బుద్ధిగ్రాహ్యమతీంద్రియమ్|

వేత్తి యత్ర న చైవాయం స్థితశ్చలతి తత్త్వతః||21||

యం లబ్ధ్వా చాపరం లాభం మన్యతే నాధికం తతః|

యస్మిన్ స్థితో న దుఃఖేన గురుణాపి విచాల్యతే||22||

తం విద్యాత్ దుఃఖసంయోగవియోగం యోగసంక్షోభమ్|

స నిశ్చయేన యోక్తవ్యః యోగోఽనిర్విణ్ణచేతసా||23||

సజ్కులప్రభవాన్కామాన్ త్యక్త్వా సర్వానశేషతః|
మనసైవేన్ద్రియగ్రామం వినియమ్య సమంతతః||24||

శనైః శనైరుపరమేత్ బుద్ధ్యా ధృతిగృహీతయా|
ఆత్మసంస్థం మనః కృత్వా న కిఞ్చిదపి చింతయేత్||25||

యతో యతో నిశ్చరతి మనశ్చక్షుశ్చలమస్థిరమ్|
తతస్తతో నియమైశ్చతత్ ఆత్మన్యేవ వశం నయేత్||26||

ప్రశాంతమనసం హ్యేనం యోగినం సుఖముత్తమమ్|
ఉపైతి శాంతరజసం బ్రహ్మభూతమకల్మషమ్||27||

యుజ్జాన్యేవం సదాఽఽత్మానం యోగీ విగతకల్మషః|
సుఖేన బ్రహ్మసంస్పర్శమ్ అత్యంతం సుఖమశ్నుతే||28||

సర్వభూతస్థమాత్మానం సర్వభూతాని చాత్మని|
ఈక్షతే యోగయుక్తాత్మా సర్వత్ర సమదర్శనః||29||

యో మాం పశ్యతి సర్వత్ర సర్వం చ మయి పశ్యతి|
తస్యాహం న ప్రణశ్యామి స చ మే న ప్రణశ్యతి||30||

సర్వభూతస్థితం యో మాం భజత్యేకత్వమాస్థితః|
సర్వథా వర్తమానోఽపి స యోగీ మయి వర్తతే||31||

ఆత్మోపమ్యేన సర్వత్ర సమం పశ్యతి యోఽర్జున|
సుఖం వా యది వా దుఃఖం స యోగీ పరమో మతః||32||

అర్జున ఉవాచ-

యోఽయం యోగస్త్వయా ప్రోక్తః సామ్యేన మధుసూదన|
ఏతస్యాహం న పశ్యామి చక్షులత్వాత్స్థితిం స్థిరామ్||33||

చక్షులం హి మనః కృష్ణ ప్రమాథి బలవద్దృఢమ్|
తస్యాహం నిగ్రహం మనేః వాయోరివ సుదుష్కరమ్||34||

శ్రీ భగవానువాచ -

అసంశయం మహాబాహో మనో దుర్నిగ్రహం చలమ్|
అభ్యాసేన తు కౌంతేయ వైరాగ్యేణ చ గృహ్యతే||35||

అసంయతాత్మనా యోగః దుష్ప్రాప ఇతి మే మతిః|
వశ్యాత్మనా తు యతతా శక్యోఽవాప్తుముపాయతః||36||

అర్జున ఉవాచ-

అయతిః శ్రద్ధయోపేతః యోగాచ్ఛలితమానసః|
అప్రాప్య యోగసంసిద్ధిం కాం గతిం కృష్ణ గచ్ఛతి||37||

కచ్చిన్నోభయవిభ్రష్టః ఛిన్నాభ్రమివ నశ్యతి|
అప్రతిష్ఠో మహాబాహో విమూఢో బ్రహ్మణః పథి||38||

ఏతన్మే సంశయం కృష్ణ ఛేత్తుమర్హస్యశేషతః|

త్వదన్యః సంశయస్యాస్య ఛేత్తా న హ్యుపపద్యతే||39||

శ్రీ భగవానువాచ -

పార్థ నైవేహ నాముత్ర వినాశస్తస్య విద్యతే|

న హి కల్యాణకృత్కశ్చిత్ దుర్గతిం తాత గచ్ఛతి||40||

ప్రాప్య పుణ్యకృతాం లోకాన్ ఉషిత్వా శాశ్వతీః సమాః|

శుచీనాం శ్రీమతాం గేహా యోగభ్రష్టోఽభిజాయతే||41||

అథవా యోగినామేవ కులే భవతి ధీమతామ్|

ఏతద్ధి దుర్లభతరం లోకే జన్మ యదీదృశమ్||42||

తత్ర తం బుద్ధిసంయోగం లభతే పౌర్వదేహికమ్|

యతతే చ తతో భూయః సంసిద్ధౌ కురునన్దన||43||

పూర్వాభ్యాసేన తేనైవ హ్రీయతే హ్యవశోఽపి సః|

జిజ్ఞాసురపి యోగస్య శబ్దబ్రహ్మతివర్తతే||44||

ప్రయత్నాద్యతమానస్తు యోగీ సంశుద్ధకిల్బిషః|

అనేకజన్మసంసిద్ధః తతో యాతి పరాం గతిమ్||45||

తపస్విభ్యోఽధికో యోగీ జ్ఞానిభ్యోఽపి మతోఽధికః|

కర్మిభ్యశ్చాధికో యోగీ తస్మాద్యోగీ భవార్జున||46||

యోగినామపి సర్వేషాం మధ్యతేనాంతరాత్మనా|
 శ్రద్ధావాన్భజితే యోమాం సమేయుక్తతమో మతః||47||

॥ఓం తత్సదితి శ్రీమద్భగవద్గీతాసు ఉపనిషత్సు
 బ్రహ్మవిద్యాయాం యోగశాస్త్రే శ్రీకృష్ణార్జునసంవాదే
 ఆత్మసంయమయోగో నామ షష్ఠోఽధ్యాయః॥

ఓం శ్రీ పరమాత్మనేనమః

అథ సప్తమోఽధ్యాయః

జ్ఞానవిజ్ఞానయోగః

శ్రీ భగవానువాచ -

మయ్యాసక్తమనాః పార్థ యోగం యుజ్ఞాన్మదాశ్రయః|

అసంశయం సమగ్రం మాం యథా జ్ఞాస్యసి తచ్ఛృణు||1||

జ్ఞానం తేఽహం సవిజ్ఞానమ్ ఇదం వక్ష్యామ్యశేషతః|

యజ్ఞాత్వా నేహ భూయోఽన్యత్ జ్ఞాతవ్యమవశిష్యతే||2||

మనుష్యాణాం సహస్రేషు కశ్చిద్యతతి సిద్ధయే|

యతతామపి సిద్ధానాం కశ్చిన్నాం వేత్తి తత్త్వతః||3||

భూమిరాపోఽనలో వాయుః ఖం మనో బుద్ధిరేవ చ|

అహఙ్కార ఇతీయం మే భిన్నా ప్రకృతిరష్టధా||4||

అపరేయమితస్తస్త్వన్యాం ప్రకృతిం విద్ధి మే పరామ్|

జీవభూతాం మహాబాహో యయేదం ధార్యతే జగత్||5||

ఏతద్యోనీని భూతాని సర్వాణీత్యుపధారయ|

అహం కృతస్సన్య జగతః ప్రభవః ప్రలయస్తథా||6||

మత్తః పరతరం నాన్యత్ కిఞ్చిదస్తి ధనజ్ఞాయ|

మయి సర్వమిదం ప్రోతం సూత్రే మణిగణా ఇవ||7||

రసోఽహమప్పు కౌన్తేయ ప్రభాఽస్మి శశిసూర్యయోః|

ప్రణవః సర్వవేదేషు శబ్దః ఖే పౌరుషం నృషు||8||

పుణ్యో గన్ధః పృథివ్యాం చ తేజశ్చాస్మి విభావసౌ|

జీవనం సర్వభూతేషు తపశ్చాస్మి తపస్విషు||9||

బీజం మాం సర్వభూతానాం విద్ధి పార్థ సనాతనమ్|

బుద్ధిర్బుద్ధిమతామస్మి తేజస్తేజస్వినామహమ్||10||

బలం బలవతాం చాహం కామరాగవివర్జితమ్|

ధర్మావిరుద్ధో భూతేషు కామోఽస్మి భరతర్షభ||11||

యే చైవ సాత్త్వికా భావాః రాజసాస్తామసాశ్చ యే|

మత్త ఏవేతి తాన్విద్ధి న త్వహం తేషు తే మయి||12||

త్రిభిర్గుణమయైర్భావైః ఏభిః సర్వమిదం జగత్|

మోహితం నాభిజానాతి మామేభ్యః పరమవ్యయమ్||13||

దైవీ హ్యేషా గుణమయీ మమ మాయా దురత్యయా|

మామేవ యే ప్రపద్యంతే మాయామేతాం తరంతి తే||14||

న మాం దుష్కృతినో మూఢాః ప్రపద్యంతే నరాధమాః|

మాయయాఽపహృతజ్ఞానాః ఆసురం భావమాశ్రితాః||15||

చతుర్విధా భజన్తే మాం జనాః సుకృతినోఽర్జున|

ఆర్తో జిజ్ఞాసురర్థార్థీ జ్ఞానీ చ భరతర్షభ||16||

తేషాం జ్ఞానీ నిత్యయుక్తః ఏక భక్తిర్విశిష్యతే|

ప్రియో హి జ్ఞానినోఽత్యర్థమ్ అహం స చ మమ ప్రియః||17||

ఉదారాః సర్వ ఏవైతే జ్ఞానీ తాక్షత్వైవ మే మతమ్|

ఆస్థితః స హి యుక్తాత్మా మామేవానుత్తమాం గతిమ్||18||

బహూనాం జన్మనామన్తే జ్ఞానవాన్మాం ప్రపద్యతే|

వాసుదేవః సర్వమితి స మహాత్మా సుదుర్లభః||19||

కామైస్సైస్సైర్వృతజ్ఞానాః ప్రపద్యన్తేఽన్యదేవతాః|

తంతం నియమమాస్థాయ ప్రకృత్యానియతాఃస్వయా||20||

యోయోయాంయాంతనుంభక్తః శ్రద్ధయార్చితుమిచ్ఛతి|

తస్య తస్యాచలాం శ్రద్ధాం తామేవ విదధామ్యహమ్||21||

స తయా శ్రద్ధయా యుక్తః తస్యారాధనమీహతే|

లభతే చ తతః కామాన్ మయైవ విహితాన్తి తాన్||22||

అన్తవత్తు ఫలం తేషాం తద్భవత్యల్పమేధసామ్|

దేవాన్దేవయజో యాన్తి మద్భక్తా యాన్తి మామపి||23||

అవ్యక్తం వ్యక్తిమాపన్నం మన్యంతే మామబుద్ధయః|

పరం భావమజానంతః మమావ్యయమనుత్తమమ్||24||

నాహం ప్రకాశః సర్వస్య యోగమాయాసమావృతః|

మూఢోఽయం నాభిజానాతి లోకో మామజమవ్యయమ్||25||

వేదాహం సమతీతాని వర్తమానాని చార్జున|

భవిష్యాణి చ భూతాని మాం తు వేద న కశ్చన||26||

ఇచ్ఛాద్వేషసముత్థేన ద్వంద్వమోహేన భారత|

సర్వభూతాని సమ్మోహం సర్గే యాన్తి పరంతప||27||

యేషాం త్వన్తగతం పాపం జనానాం పుణ్యకర్మణామ్|

తే ద్వంద్వమోహనిర్ముక్తాః భజంతే మాం దృఢవ్రతాః||28||

జరామరణమోక్షాయ మామాశ్రిత్య యతన్తి యే|

తే బ్రహ్మ తద్విదుః కృతస్సమ్ అధ్యాత్మంకర్మ చాఖిలమ్||29||

సాధిభూతాధిదైవం మాం సాధియజ్ఞం చ యే విదుః|

ప్రయాణకాలేఽపి చ మాం తే విదుర్మృక్తచేతసః||30||

||ఓం తత్సదితి శ్రీమద్భగవద్గీతాసు ఉపనిషత్సు

బ్రహ్మవిద్యాయాం యోగశాస్త్రే శ్రీకృష్ణార్జునసంవాదే

జ్ఞానవిజ్ఞానయోగో నామ సప్తమోఽధ్యాయః||

ఓం శ్రీ పరమాత్మనే నమః

అథ అష్టమోఽధ్యాయః

అక్షరపరబ్రహ్మయోగః

అర్జున ఉవాచ -

కిం తద్బ్రహ్మ కిమధ్యాత్మం కిం కర్మ పురుషోత్తమ |

అధిభూతం చ కిం ప్రోక్తమ్ అధిదైవం కిముచ్యతే ||1||

అధియజ్ఞః కథం కోఽత్ర దేహేఽస్మిన్మధుసూదన |

ప్రయాణకాలే చ కథం జ్ఞేయోఽసి నియతాత్మభిః ||2||

శ్రీ భగవానువాచ -

అక్షరం బ్రహ్మ పరమం స్వభావోఽధ్యాత్మముచ్యతే |

భూతభావోద్భవకరః విసర్గః కర్మసంజ్ఞితః ||3||

అధిభూతం క్షరో భావః పురుషశ్చాధిదైవతమ్ |

అధియజ్ఞోఽహమేవాత్ర దేహే దేహభృతాం వర ||4||

అన్తకాలే చ మామేవ స్మరన్ముక్త్యా కలేవరమ్ |

యః ప్రయాతి స మద్భావం యాతి నాస్త్యత్ర సంశయః ||5||

యం యం వాపి స్మరన్భావం త్యజత్సన్తే కలేవరమ్ |

తం తమేవైతి కౌన్తేయ సదా తద్భావభావితః ||6||

తస్మాత్సర్వేషు కాలేషు మామనుస్మర యుధ్య చ|
మయ్యర్పితమనోబుద్ధిః మామేవైష్యస్యసంశయమ్||7||

అభ్యాసయోగయుక్తేన చేతసా నాన్యగామినా|
పరమం పురుషం దివ్యం యాతి పార్థానుచింతయన్||8||

కవిం పురాణమనుశాసితారమ్
అణోరణీయాంసమనుస్మరేద్యః|
సర్వస్య ధాతారమచింత్యరూపం
ఆదిత్యవర్ణం తమసః పరస్తాత్||9||

ప్రయాణకాలే మనసాఽచలేన
భక్త్యా యుక్తో యోగబలేన చైవ|
భ్రువోర్మధ్యే ప్రాణమావేశ్య సమ్యక్
స తం పరం పురుషముపైతి దివ్యమ్||10||

యదక్షరం వేదవిదో వదంతి
విశంతి యద్యతయో వీతరాగాః|
యదిచ్ఛంతో బ్రహ్మచర్యం చరంతి
తత్తే పదం సఙ్గ్రహేణ ప్రవక్ష్యే||11||

సర్వద్వారాణి సంయమ్య మనో హృది నిరుధ్య చ|
మూర్ధ్నాధ్యానాయాత్మనఃప్రాణమ్ ఆస్థితోయోగధారణామ్||12||

ఓమిత్యేకాక్షరం బ్రహ్మ వ్యాహరన్మామనుస్మరన్ |

యః ప్రయాతి త్యజన్దేహం స యాతి పరమాం గతిమ్ ||13||

అనన్యచేతాః సతతం యో మాం స్మరతి నిత్యశః |

తస్యాహం సులభః పార్థ నిత్యయుక్తస్య యోగినః ||14||

మాముపేత్య పునర్జన్మ దుఃఖాలయమశాశ్వతమ్ |

నాప్పువన్తి మహాత్మానః సంసిద్ధిం పరమాం గతాః ||15||

ఆబ్రహ్మభువనాల్లోకాః పునరావర్తినోఽర్జున |

మాముపేత్య తు కౌన్తేయ పునర్జన్మ న విద్యతే ||16||

సహస్రయుగపర్యంతమ్ అహర్యదబ్రహ్మణో విదుః |

రాత్రిం యుగసహస్రాంతాం తేఽహోరాత్రవిదో జనాః ||17||

అవ్యక్తాదవ్యక్తయః సర్వాః ప్రభవన్త్యహరాగమే |

రాత్ర్యాగమే ప్రలీయన్తే తత్రైవావ్యక్తసంక్షాతే ||18||

భూతగ్రామః స ఏవాయం భూత్వా భూత్వా ప్రలీయతే |

రాత్ర్యాగమేఽవశః పార్థ ప్రభవత్యహరాగమే ||19||

పరస్తస్మాత్తు భావోఽన్యః అవ్యక్తోఽవ్యక్తాత్సనాతనః |

యః స సర్వేషు భూతేషు నశ్యత్సు న వినశ్యతి ||20||

అవ్యక్తోఽక్షర ఇత్యుక్తః తమాహుః పరమాం గతిమ్ |
యం ప్రాప్య న నివర్తనే తద్ధామ పరమం మమ ||21||

పురుషః స పరః పార్థ భక్త్యా లభ్యస్తవనన్యయా |
యస్యాస్తః స్థాని భూతాని యేన సర్వమిదం తతమ్ ||22||

యత్ర కాలే త్వనావృత్తిమ్ ఆవృత్తిం చైవ యోగినః |
ప్రయాతా యాన్తి తం కాలం వక్ష్యామి భరతర్షభ ||23||

అగ్నిర్జ్యోతిరహః శుక్లః షణ్మాసా ఉత్తరాయణమ్ |
తత్ర ప్రయాతా గచ్ఛన్తి బ్రహ్మ బ్రహ్మవిదో జనాః ||24||

ధూమో రాత్రిస్తథా కృష్ణః షణ్మాసా దక్షిణాయనమ్ |
తత్ర చాన్ద్రమసం జ్యోతిః యోగీ ప్రాప్య నివర్తతే ||25||

శుక్లకృష్ణే గతీహ్యతే జగతః శాశ్వతే మతే |
ఏకయా యాత్యనావృత్తిమ్ అన్యయాఽఽవర్తతే పునః ||26||

వైతే సృతీ పార్థ జానన్ యోగీ ముహ్యతి కశ్చన |
తస్మాత్సర్వేషు కాలేషు యోగయుక్తో భవార్జున ||27||

వేదేషు యజ్ఞేషు తపస్సు చైవ
దానేషు యత్పుణ్యఫలం ప్రదిష్టమ్ |

అత్యేతి తత్సర్వమిదం విదిత్వా

యోగీ పరం స్థానముపైతి చాద్యమ్॥28॥

॥ఓం తత్సదితి శ్రీమద్భగవద్గీతాసు ఉపనిషత్సు
బ్రహ్మవిద్యాయాం యోగశాస్త్రే శ్రీకృష్ణార్జునసంవాదే
అక్షరపరబ్రహ్మయోగో నామ అష్టమోఽధ్యాయః॥

ఓం శ్రీపరమాత్మనే నమః

అథ నవమోఽధ్యాయః

రాజవిద్యారాజగుహ్యయోగః

శ్రీ భగవానువాచ -

ఇదం తు తే గుహ్యతమం ప్రవక్ష్యామ్యనసూయవే|

జ్ఞానం విజ్ఞానసహితం యజ్ఞత్వా మోక్ష్యసేఽశుభాత్||1||

రాజవిద్యా రాజగుహ్యం పవిత్రమిదముత్తమమ్|

ప్రత్యక్షావగమం ధర్మ్యం సుసుఖం కర్తుమవ్యయమ్||2||

అశ్రద్ధధానాః పురుషాః ధర్మస్యాస్య పరంతప|

అప్రాప్య మాం నివర్తంతే మృత్యుసంసారవర్త్యుని||3||

మయా తతమిదం సర్వం జగదవ్యక్తమూర్తినా|

మత్స్థాని సర్వభూతాని న చాహం తేష్వవస్థితః||4||

న చ మత్స్థాని భూతాని పశ్యేమే యోగమైశ్వరమ్|

భూతభృన్న చ భూతస్థః మమాత్మా భూతభావనః||5||

యథాఽఽకాశస్థితో నిత్యం వాయుః సర్వత్రగోమహాన్|

తథా సర్వాణి భూతాని మత్స్థానీత్యుపధారయ ||6||

సర్వభూతాని కౌన్తేయ ప్రకృతిం యాన్తి మామికామ్|

కల్పక్షయే పునస్తాని కల్పాదౌ విసృజామ్యహమ్||7||

ప్రకృతిం స్యామవష్టభ్య విస్మజామి పునః పునః|
భూతగ్రామమిమం కృత్స్నమ్ అవశం ప్రకృతేర్వశాత్ ||8||

న చ మాం తాని కర్మాణి నిబద్ధన్తి ధనశ్చయ|
ఉదాసీనవదాసీనమ్ అసక్తం తేషు కర్మసు ||9||

మయాధ్యక్షేణ ప్రకృతిః సూయతే సచరాచరమ్|
హేతునానైన కౌన్తేయ జగద్విపరివర్తతే ||10||

అవజానన్తి మాం మూఢాః మానుషీం తనుమాశ్రితమ్|
పరం భావమజానన్తః మమ భూతమహేశ్వరమ్ ||11||

మోఘాశా మోఘకర్మాణః మోఘజ్ఞానా విచేతసః|
రాక్షసీమాసురీం చైవ ప్రకృతిం మోహినీం శ్రితాః ||12||

మహాత్మానస్తు మాం పార్థ దైవీం ప్రకృతిమాశ్రితాః|
భజన్త్యనన్యమనసః జ్ఞాత్వా భూతాదిమవ్యయమ్ ||13||

సతతం కీర్తయన్తో మాం యతన్తశ్చ దృఢవ్రతాః|
నమస్యన్తశ్చ మాం భక్త్యా నిత్యయుక్తా ఉపాసతే ||14||

జ్ఞానయజ్ఞేన చాప్యన్యే యజన్తో మాముపాసతే|
ఏకత్వేన పృథక్త్వేన బహుధా విశ్వతోముఖమ్ ||15||

అహం క్రతురహం యజ్ఞః స్వధాహమహమౌషధమ్ |
మస్త్రోఽహమహమేవాజ్యమ్ అహమగ్నిరహం హుతమ్ ||16||

పితాఽహమస్య జగతః మాతా ధాతా పితామహాః |
వేద్యం పవిత్రమోఽఙ్కరః ఋక్సామ యజురేవ చ ||17||

గతిర్భర్తా ప్రభుః సాక్షీ నివాసః శరణం సుహృత్ |
ప్రభవః ప్రలయః స్థానం నిధానం బీజమవ్యయమ్ ||18||

తపామ్యహమహం వర్షం నిగృహ్ణామ్యుత్సృజామి చ |
అమృతం చైవ మృత్యుశ్చ సదసచ్ఛాహమర్జున ||19||

త్రైవిద్యా మాం సోమపాః పూతపాపాః

యజ్ఞైరిష్టా స్వర్గతిం ప్రార్థయంతే |
తే పుణ్యమాసాద్య సురేన్ద్రలోకమ్
అశ్నన్తి దివ్యాన్దివి దేవభోగాన్ ||20||

తే తం భుక్త్వా స్వర్గలోకం విశాలం

క్షీణే పుణ్యే మర్త్యలోకం విశంతి |
ఏవం త్రయీధర్మమనుప్రపన్నాః
గతాగతం కామకామా లభంతే ||21||

అనన్యశ్చింతయంతో మాం యే జనాః పర్యుపాసతే |
తేషాం నిత్యాభియుక్తానాం యోగక్షేమం వహామ్యహమ్ ||22||

యేఽప్యన్యదేవతా భక్తాః యజన్తే శ్రద్ధయాన్వితాః |
తేఽపి మామేవ కౌన్తేయ యజన్త్యవిధిపూర్వకమ్ ||23||

అహం హి సర్వయజ్ఞానాం భోక్తా చ ప్రభురేవ చ |
న తు మామభిజానన్తి తత్త్వేనాతశ్చ్యవన్తి తే ||24||

యాన్తి దేవవ్రతా దేవాన్ పితౄన్యాన్తి పితృవ్రతాః |
భూతానియాన్తి భూతేజ్యాః యాన్తి మద్యాజినోఽపి మామ్ ||25||

పత్రం పుష్పం ఫలం తోయం యోమే భక్త్యా ప్రయచ్ఛతి |
తదహం భక్తు్యపహృతమ్ అశ్నామి ప్రయతాత్మనః ||26||

యత్కరోషి యదశ్నాసి యజ్జహోషి దదాసి యత్ |
యత్తపస్యసి కౌన్తేయ తత్కురుష్వ మదర్పణమ్ ||27||

శుభాశుభఫలైరేవం మోక్ష్యసే కర్మబంధనైః |
సన్నాసయోగయుక్తాత్మా విముక్తో మాముపైష్యసి ||28||

సమోఽహం సర్వభూతేషు న మే ద్వేషోఽస్తి న ప్రియః |
యే భజన్తి తు మాం భక్త్యా మయి తే తేషు చాప్యహమ్ ||29||

అపి చేత్సుదురాచారః భజతే మామనన్యభాక్ |

సాధురేవ స మంత్రవ్యః సమ్యగవ్యవసితో హి సః || 30 ||

క్షిప్రం భవతి ధర్మాత్మా శశ్వచ్ఛాంతిం నిగచ్ఛతి |

కౌన్తేయ ప్రతి జానీహి నమే భక్తః ప్రణశ్యతి || 31 ||

మాం హి పార్థ వ్యపాశ్రిత్య యేఽపి స్యుః పాపయోనయః |

స్త్రియో వైశ్యాస్తథా శూద్రాః తేఽపి యాన్తి పరాం గతిమ్ || 32 ||

కిం పునర్బ్రాహ్మణాః పుణ్యాః భక్తా రాజర్షయస్తథా |

అనిత్యమసుఖం లోకమ్ ఇమం ప్రాప్య భజన్వ మామ్ || 33 ||

మన్మనా భవ మద్భక్తః మద్యాజీ మాం నమస్కరు |

మామేవైష్యసి యుక్తైవమ్ ఆత్మానం మత్పరాయణః || 34 ||

|| ఓం తత్సదితి శ్రీమద్భగవద్గీతాసు ఉపనిషత్సు

బ్రహ్మవిద్యాయాం యోగశాస్త్రే శ్రీకృష్ణార్జునసంవాదే

రాజవిద్యారాజగుహ్యయోగో నామ నవమోఽధ్యాయః ||

ఓం శ్రీపరమాత్మనే నమః

అథ దశమోఽధ్యాయః

విభూతియోగః

శ్రీ భగవానువాచ -

భూయ ఏవ మహాబాహో శృణు మే పరమం వచః|

యత్తేఽహం ప్రీయమాణాయ వక్ష్యామి హితకామ్యయా||1||

న మే విదుః సురగణాః ప్రభవం న మహర్షయః|

అహమాద్విర్హి దేవానాం మహర్షీణాం చ సర్వశః||2||

యో మామజమనాదిం చ వేత్తి లోకమహేశ్వరమ్|

అసమ్మాధః స మర్త్యేషు సర్వపాపైః ప్రముచ్యతే||3||

బుద్ధిర్జానమసమ్మోహః క్షమా సత్యం దమః శమః|

సుఖం దుఃఖం భవోఽభావః భయం చాభయమేవ చ||4||

అహింసా సమతా తుష్టిః తపో దానం యశోఽయశః|

భవంతి భావా భూతానాం మత్త ఏవ పృథగ్విధాః||5||

మహర్షయః సప్త పూర్వే చత్వారో మనవస్తథా|

మద్భావా మానసా జాతాః యేషాం లోక ఇమాః ప్రజాః||6||

ఏతాం విభూతిం యోగం చ మమ యో వేత్తి తత్త్వతః|

సోఽవికల్పేన యోగేన యుజ్యతే నాత్ర సంశయః||7||

అహం సర్వస్య ప్రభవః మత్తః సర్వం ప్రవర్తతే |
ఇతి మత్వా భజన్తే మాం బుధా భావసమన్వితాః ||8||

మచ్చితా మధతప్రాణాః బోధయంతః పరస్పరమ్ |
కథయంతశ్చ మాం నిత్యం తుష్యంతి చ రమంతి చ ||9||

తేషాం సతతయుక్తానాం భజతాం ప్రీతిపూర్వకమ్ |
దదామి బుద్ధియోగం తం యేన మాముపయాన్తి తే ||10||

తేషామేవానుకమార్థమ్ అహమజ్ఞానజం తమః |
నాశయామ్యాత్మభావస్థః జ్ఞానదీపేన భాస్వతా ||11||

అర్జున ఉవాచ -

పరం బ్రహ్మ పరం ధామ పవిత్రం పరమం భవాన్ |
పురుషం శాశ్వతం దివ్యమ్ ఆదిదేవమజం విభుమ్ ||12||

ఆహుస్తావ్యమృషయః సర్వే దేవర్షిర్నారదస్తథా |
అసితో దేవతో వ్యాసః స్వయం చైవ బ్రహ్మిషి మే ||13||

సర్వమేతద్భృతం మన్యే యన్మాం వదసి కేశవ |
న హి తే భగవన్స్వక్తిం విదుర్దేవా న దానవాః ||14||

స్వయమేవాత్మనాఽఽత్మానం వేత్థ త్వం పురుషోత్తమ |
భూతభావన భూతేశ దేవదేవ జగత్పతే ||15||

వక్తుమర్హస్యశేషేణ దివ్యా హ్యత్మవిభూతయః|

యాభిర్విభూతిభిర్లోకాన్ ఇమాంస్తవం వ్యాప్య తిష్ఠసి||16||

కథం విద్యామహం యోగీన్ త్వాం సదా పరిచింతయన్|

కేషు కేషు చ భావేషు చిన్తోఽసి భగవన్మయా||17||

విస్తరేణాత్మనో యోగం విభూతిం చ జనార్దన|

భూయః కథయ తప్తిర్హి శృణ్వతోనాస్తి మేఽమృతమ్||18||

శ్రీ భగవానువాచ -

హస్త తే కథయిష్యామి దివ్యా హ్యత్మవిభూతయః|

ప్రాధాన్యతః కురుశ్రేష్ఠ నాస్త్యన్తో విస్తరస్య మే||19||

అహమాత్మా గుడాకేశ సర్వభూతాశయస్థితః|

అహమాదిశ్చ మధ్యం చ భూతానామస్త ఏవ చ||20||

ఆదిత్యానామహం విష్ణుః జ్యోతిషాం రవిరంశుమాన్|

మరీచిర్మరుతామస్మి నక్షత్రాణామహం శశీ||21||

వేదానాం సామవేదోఽస్మి దేవానామస్మి వాసవః|

ఇన్ద్రియాణాం మనశ్చాస్మి భూతానామస్మి చేతనా||22||

రుద్రాణాం శంకరశ్చాస్మి విత్తేశో యక్షరక్షసామ్|

వసూనాం పావకశ్చాస్మి మేరుః శిఖరిణామహమ్||23||

పురోధసాం చ ముఖ్యం మాం విద్ధి పార్థ బృహస్పతిమ్ |
సేనాసీనామహం స్కన్ధః సరసామస్మి సాగరః ||24||

మహర్షీణాం భృగురహం గిరామస్మైకమక్షరమ్ |
యజ్ఞానాం జపయజ్ఞోఽస్మి స్థావరాణాం హిమాలయః ||25||

అశ్వత్థః సర్వవృక్షాణాం దేవర్షీణాం చ నారదః |
గన్ధర్వాణాం చిత్రరథః సిద్ధానాం కపిలో మునిః ||26||

ఉచ్చైః శ్రవసమశ్వానాం విద్ధి మామమృతోద్భవమ్ |
ఐరావతం గజేన్ద్రాణాం నరాణాం చ నరాధిపమ్ ||27||

ఆయుధానామహం వజ్రం ధేనూనామస్మి కామధుక్ |
ప్రజనశ్చాస్మి కన్దర్వః సర్వాణామస్మి వాసుకిః ||28||

అనన్తశ్చాస్మి నాగానాం వరుణో యాదసామహమ్ |
పితృణామర్యమా చాస్మి యమః సంయమతామహమ్ ||29||

ప్రహ్లాదశ్చాస్మి దైత్యానాం కాలః కలయతామహమ్ |
మృగాణాం చ మృగేన్ద్రోఽహం వైనతేయశ్చ పక్షిణామ్ ||30||

పవనః పవతామస్మి రామః శస్త్రభృతామహమ్ |
ఝషాణాం మకరశ్చాస్మి స్రోతసామస్మి జాహ్నువీ ||31||

సర్గాణామాదిరస్తశ్చ మధ్యం చైవాహమర్జున|

అధ్యాత్మవిద్యా విద్యానాం వాదః ప్రవదతామహమ్||32||

అక్షరాణామకారోఽస్మి ద్వంద్వః సామాసికస్య చ|

అహమేవాక్షయః కాలః ధాతాఽహం విశ్వతోముఖః||33||

మృత్యుః సర్వహరశ్చాహమ్ ఉద్భవశ్చ భవిష్యతామ్|

కీర్తిః శ్రీర్వాక్చ నారీణాం స్మృతిర్మేధా ధృతిః క్షమా||34||

బృహత్సామ తథా సాహ్నాం గాయత్రీ ఛందసామహమ్|

మాసానాం మార్గశీర్షోఽహమ్ ఋతూనాం కుసుమాకరః||35||

ద్యూతం ఛలయతామస్మి తేజస్తేజస్వినామహమ్|

జయోఽస్మి వ్యవసాయోఽస్మి సత్త్వం సత్త్వవతామహమ్||36||

వృష్టినాం వాసుదేవోఽస్మి పాణ్డవానాం ధనంజయః|

ముసీనామప్యహం వ్యాసః కపీనాముశనా కవిః||37||

దణ్డో దమయతామస్మి నీతిరస్మి జిగీషతామ్|

మౌనం చైవాస్మి గుహ్యేనాం జ్ఞానం జ్ఞానవతామహమ్||38||

యచ్ఛాపి సర్వభూతానాం బీజం తదహమర్జున|

న తదస్తి వినాయత్స్యాత్ మయా భూతం చరాచరమ్||39||

నాన్తోఽస్తి మమ దివ్యానాం విభూతీనాం పరస్తప|
 ఏష తూద్ధేశతః ప్రోక్తః విభూతేర్విస్తరో మయా||40||

యద్యద్విభూతిమత్సత్త్వం శ్రీమదూర్జితమేవ వా|
 తత్తదేవావగచ్ఛ త్వం మమ తేజోఽమృతసమృద్ధమ్||41||

అథవా బహునైతేన కిం జ్ఞాతేన తవార్జున|
 విష్ణుభ్యాహమిదం కృత్స్నమ్ ఏకాంశేన స్థితో జగత్||42||

||ఓం తత్సదితి శ్రీమద్భగవద్గీతాసు ఉపనిషత్సు
 బ్రహ్మవిద్యాయాం యోగశాస్త్రే శ్రీకృష్ణార్జునసంవాదే
 విభూతియోగో నామ దశమోఽధ్యాయః||

ఓం శ్రీ పరమాత్మనేనమః

అథ ఏకాదశోఽధ్యాయః

విశ్వరూపసన్దర్శనయోగః

అర్జున ఉవాచ -

మదనుగ్రహాయ పరమం గుహ్యమధ్యాత్మసంజ్ఞితమ్ |
యత్త్వయోక్తం వచస్తేన మోహోఽయం విగతో మమ ||1||

భవాప్యయౌహి భూతానాం శ్రుతౌ విస్తరశో మయా |
త్వత్తః కమలపత్రాక్ష మాహాత్మ్యమపి చావ్యయమ్ ||2||

ఏవమేతద్యథాఽఽత్థ త్వమ్ ఆత్మానం పరమేశ్వర |
ద్రష్టుమిచ్ఛామి తే రూపమ్ ఐశ్వరమ్ పురుషోత్తమ ||3||

మన్యసే యది తచ్ఛక్యం మయా ద్రష్టుమితి ప్రభో |
యోగేశ్వర తతోమే త్వం దర్శయాత్మానమవ్యయమ్ ||4||

శ్రీ భగవానువాచ -

పశ్య మే పార్థ రూపాణి శతశోఽథ సహస్రశః |
నానావిధాని దివ్యాని నానావర్ణాకృతీని చ ||5||

పశ్యాదిత్యాన్వసూన్రుద్రాన్ అశ్వినౌ మరుత్తస్తథా |
బహున్యదృష్టపూర్వాణి పశ్యాశ్చర్వాణి భారత ||6||

ఇహైకస్థం జగత్కృతస్మిం పశ్యాద్య సచరాచరమ్ |
మమ దేహే గుడాకేశ యచ్ఛాన్యత్ ద్రష్టుమిచ్ఛసి ||7||

నతు మాం శక్యనే ద్రష్టుమ్ అనేనైవ స్వచక్షుషా |
దివ్యం దదామి తే చక్షుః పశ్య మే యోగమైశ్వరమ్ ||8||

సజ్జాయ ఉవాచ -

ఏవముక్త్వా తతో రాజన్ మహాయోగేశ్వరో హరిః |
దర్శయామాస పార్థాయ పరమం రూపమైశ్వరమ్ ||9||

అనేకవక్త్రనయనమ్ అనేకాద్భుతదర్శనమ్ |
అనేకదివ్యాభరణం దివ్యానేకోద్యతాయుధమ్ ||10||

దివ్యమాల్యామృరధరం దివ్యగన్ధానులేపనమ్ |
సర్వాశ్చర్యమయం దేవమ్ అనంతం విశ్వతోముఖమ్ ||11||

దివి సూర్యసహస్రస్య భవేద్యుగపదుత్థితా |
యది భాః సదృశీ సా స్యాత్ భాసస్తస్య మహాత్మనః ||12||

తత్రైకస్థం జగత్కృతస్మిం ప్రవిభక్తమనేకధా |
అపశ్యద్దేవదేవస్య శరీరే పాణ్డవస్తదా ||13||

తతః స విస్మయావిప్లవః హృష్టరోమా ధనజ్ఞాయః |
ప్రణమ్య శిరసా దేవం కృతాంజ్ఞానిరభాషత ||14||

అర్జున ఉవాచ -

పశ్యామి దేవాంస్తవ దేవ దేహే

సర్వాంస్తథా భూతవిశేషసజ్ఞాన్ |

బ్రహ్మణమీశం కమలాసనస్థమ్

ఋషీంశ్చ సర్వానురగాంశ్చ దివ్యాన్ ||15||

అనేకబాహూదరవక్త్రనేత్రం

పశ్యామి త్వా సర్వతోఽనంతరూపమ్ |

నాంతం న మధ్యం న పునస్తవాదిం

పశ్యామి విశ్వేశ్వర విశ్వరూపమ్ ||16||

కిరీటినం గదినం చక్రిణం చ

తేజోరాశిం సర్వతో దీప్తిమంతమ్ |

పశ్యామి త్వాం దుర్నిరీక్ష్యం సమంతాత్

దీప్తానలార్కద్యుతిమప్రమేయమ్ ||17||

త్వమక్షరం పరమం వేదితవ్యం

త్వమస్య విశ్వస్య పరం నిధానమ్ |

త్వమవ్యయః శాశ్వతధర్మగోప్తా

సనాతనస్త్వం పురుషో మతో మే ||18||

అనాదిమధ్యాంతమనంతపీఠ్యమ్

అనంతబాహుం శశిసూర్యనేత్రమ్|

పశ్యామి త్వాం దీప్తహుతాశవక్త్రం

స్వతేజసా విశ్వమిదం తపంతమ్||19||

ద్యావాప్యథీవోఽరిదమంతరంహి

వ్యాప్తం త్వయైకేన దిశశ్చ సర్వాః|

దృష్ట్వాద్భుతం రూపమిదం తవోగ్రం

లోకత్రయం ప్రవ్యథితం మహాత్మన్||20||

అమీ హి త్వా సురసంక్షా విశంతి

కేచిద్భీతాః ప్రాజ్ఞానయో గృణంతి|

స్వస్తీత్యుక్త్వా మహర్షిసిద్ధసంక్షాః

స్తువంతి త్వాం స్తుతిభిః పుష్కలాభిః||21||

రుద్రాదిత్యా వసవో యే చ సాధ్యాః

విశ్వేఽశ్వినౌ మరుతశోఽష్టపాశ్చ|

గన్ధర్వయక్షాసురసిద్ధసంక్షాః

వీక్షంతే త్వాం విస్మితాశ్చైవ సర్వే||22||

రూపం మహత్తే బహువక్త్రనేత్రం

మహాబాహో బహుబాహూరుపాదమ్|

బహూదరం బహుదంష్ట్రాకరాలం

దృష్ట్యా లోకాః ప్రవ్యథితాస్తథాఽహమ్ ||23||

నభః స్పృశం దీప్తమనేకవర్ణం

వ్యాత్తాననం దీప్తవిశాలనేత్రమ్ |

దృష్ట్యా హి త్వాం ప్రవ్యథితాంతరాత్మా

ధృతిం న విన్దామి శమం చ విష్ణో ||24||

దంష్ట్రాకరాలాని చ తే ముఖాని

దృష్ట్యైవ కాలానలసన్నిభాని |

దిశో న జానే న లభే చ శర్మ

ప్రసీద దేవేశ జగన్నివాస ||25||

అమీ చ త్వాం ధృతరాష్ట్రస్య పుత్రాః

సర్వే సహావాపనిపాలసజ్జైః |

భీష్మో ద్రోణః సూతపుత్రస్తథాఽసౌ

సహస్యదీయైరపి యోధముఖ్యైః ||26||

వక్త్రాణి తే త్వరమాణా విశన్తి

దంష్ట్రాకరాలాని భయానకాని |

కేచిద్విలగ్నా దశనాంతరేషు

సన్దృశ్యంతే చూర్ణితైరుత్తమాజైః ||27||

యథా నదీనాం బహవోఽముప్పవేగాః

సముద్రమేవాభిముఖా ద్రవన్తి|

తథా తవామీ నరలోకపీరాః

విశన్తి వక్త్రాణ్యభివిజ్వలన్తి||28||

యథా ప్రదీప్తం జ్వలనం పతజ్ఞాః

విశన్తి నాశాయ సమృద్ధవేగాః|

తథైవ నాశాయ విశన్తి లోకాః

తవాపి వక్త్రాణి సమృద్ధవేగాః||29||

లేలిహ్యనే గ్రసమానః సమన్తాత్

లోకాన్సమగ్రాన్వదన్తైర్జ్వలదిభిః|

తేజోభిరాపూర్య జగత్సమగ్రం

భాసన్తవోగ్రాః ప్రతపన్తి విష్ణో||30||

ఆఖ్యాహి మే కో భవానుగ్రరూపః

నమోఽస్తు తే దేవవర ప్రసీద|

విజ్ఞాతుమిచ్ఛామి భవన్తమాద్యం

న హి ప్రజానామి తవ ప్రవృత్తిమ్||31||

శ్రీ భగవానువాచ -

కాలోఽస్మి లోకక్షయకృత్ప్రవృద్ధః

లోకాన్సమాహర్తుమిహ ప్రవృత్తః|

ఋతేఽపి త్వా న భవిష్యన్తి సర్వే

యేఽవస్థితాః ప్రత్యనీకేషు యోధాః||32||

తస్మాత్త్వముత్తిష్ఠ యశో లభస్వ

జితాన్ శత్రూన్సంభ్రజ్జ్వ రాజ్యం సమృద్ధమ్|

మయైవైతే నిహతాః పూర్వమేవ

నిమిత్తమాత్రం భవ సవ్యసాచిన్||33||

ద్రోణం చ భీష్మం చ జయద్రథం చ

కర్ణం తథాన్యాయానపి యోధవీరాన్|

మయా హతాన్స్తవం జహి మా వ్యభిషాః

యుధ్యస్వ జేతాసి రణే సపత్నాన్||34||

సంజాయ ఉవాచ -

ఏతచ్ఛ్రుత్వా వచనం కేశవస్య

కృతాంజ్ఞులిర్వేపమానః కిరీటీ|

నమస్కృత్వా భూయ ఏవాహ కృష్ణం

సగద్గదం భీతభీతః ప్రణమ్య||35||

అర్జున ఉవాచ -

స్థానే హృషీకేశ తవ ప్రకీర్త్యా

జగత్ప్రహృష్యత్యనురజ్యతే చ|

రక్షాంసి భీతాని దిశో ద్రవంతి

సర్వే నమస్యంతి చ సిద్ధసంఖ్యైః||36||

కస్మాచ్ఛ తే న నమేరన్మహాత్మన్

గరీయసే బ్రహ్మణోఽప్యాదికర్తే|

అనన్త దేవేశ జగన్నివాస

త్వమక్షరం సదసత్తత్పరం యత్||37||

త్వమాదిదేవః పురుషః పురాణః

త్వమస్య విశ్వస్య పరం నిధానమ్|

వేత్తాఽసి వేద్యం చ పరం చ ధామ

త్వయా తతం విశ్వమనన్తరూప||38||

వాయుర్యమోఽగ్నిర్వరుణః శశాంజ్కః

ప్రజాపతిస్త్యం ప్రపితామహశ్చ|

నమో నమస్తేఽస్తు సహస్రకృత్వః

పునశ్చ భూయోఽపి నమో నమస్తే||39||

నమః పురస్తాదథ పృష్ఠతస్తే

నమోఽస్తు తే సర్వత ఏవ సర్వ|

అనంతవీర్యామితవిక్రమస్తవం

సర్వం సమాప్నోషి తతోఽసి సర్వః||40||

సఖేతి మత్వా ప్రసభం యదుక్తం

హే కృష్ణ హే యాదవ హే సఖేతి|

అజానతా మహిమానం తవేదం

మయా ప్రమాదాత్ప్రణయేన వాఽపి||41||

యచ్ఛాపహాసార్థమసత్కృతోఽసి

విహారశయ్యాసనభోజనేషు|

ఏకోఽథవాప్యచ్యుత తత్సమక్షం

తత్తామయే త్వామహమప్రమేయమ్||42||

పితాసి లోకస్య చరాచరస్య

త్వమస్య పూజ్యశ్చ గురుర్గరీయాన్|

న త్వత్సమోఽస్త్యభ్యధికః కుతోఽన్యః

లోకత్రయేఽప్యప్రతిమప్రభావ||43||

తస్మాత్ప్రణమ్య ప్రణిధాయ కాయం

ప్రసాదయే త్వామహమీశమిడ్యమ్|

పితేవ పుత్రస్య సఖేవ సఖ్యుః

ప్రియః ప్రియాయార్హస్యి దేవ సోఢుమ్॥44॥

అదృష్టపూర్వం హృషితోఽస్మి దృష్ట్యా

భయేన చ ప్రవ్యథితం మనోమే|

తదేవ మే దర్శయ దేవరూపం

ప్రసీద దేవేశ జగన్నివాస॥45॥

కిరీటినం గదినం చక్రహస్తమ్

ఇచ్ఛామి త్వాం ద్రష్టుమహం తథైవ|

తేనైవ రూపేణ చతుర్భుజేన

సహస్రబాహో భవ విశ్వమూర్తే॥46॥

శ్రీ భగవానువాచ -

మయా ప్రసన్నేన తవార్జునేదం

రూపం పరం దర్శితమాత్మయోగాత్|

తేజోమయం విశ్వమనంతమాద్యం

యన్మే త్వదన్యేన న దృష్టపూర్వమ్॥47॥

న వేదయజ్ఞాధ్యయనైర్న దానైః

న చ క్రియాభిర్న తపోభిర్గుగైః|

ఏవంరూపః శక్యో అహం నృలోకే

ద్రష్టుం త్వదన్యేన కురుప్రవీర॥48॥

మా తే వ్యథా మా చ విమూఢభావః

దృష్ట్వా రూపం ఘోరమీదృఙ్మమేదమ్|

వ్యపేతభీః ప్రీతమనాః పునస్త్యం

తదేవ మే రూపమిదం ప్రపశ్య॥49॥

సజ్జాయ ఉవాచ -

ఇత్యర్జునం వాసుదేవస్తథోక్త్వా

స్వకం రూపం దర్శయామాస భూయః|

ఆశ్వాసయామాస చ భీతమేనం

భూత్వా పునః సౌమ్యవపుర్మహాత్మా॥50॥

అర్జున ఉవాచ -

దృష్ట్వేదం మానుషం రూపం తవ సౌమ్యం జనార్దన|

ఇదానీమస్మి సంవృత్తః సచేతాః ప్రకృతిం గతః॥51॥

శ్రీ భగవానువాచ -

సుదుర్దర్శమిదం రూపం దృష్టవానసి యన్మమ|

దేవా అప్యస్య రూపస్య నిత్యం దర్శనకాఙ్క్షిణః॥52॥

నాహం వేదైర్న తపసా న దానేన న చేజ్యయా|
శక్య ఏవంవిధో ద్రష్టుం దృష్టవానసి మాం యథా||53||

భక్త్యా త్వనన్యయా శక్యః అహమేవంవిధోఽర్జున|
జ్ఞాతుం ద్రష్టుం చ తత్త్వేన ప్రవేష్టుం చ పరంతప||54||

మత్కర్మకృన్మత్పరమః మద్భక్తః సజ్జవర్జితః|
నిర్వైరః సర్వభూతేషు యః స మామేతి పాణ్డవ||55||

॥ఓం తత్సదితి శ్రీమద్భగవద్గీతాసు ఉపనిషత్సు
బ్రహ్మవిద్యాయాం యోగశాస్త్రే శ్రీకృష్ణార్జునసంవాదే
విశ్వరూపసన్దర్శనయోగో నామ ఏకాదశోఽధ్యాయః॥

ఓం శ్రీ పరమాత్మనేనమః

అథ ద్వాదశోఽధ్యాయః

భక్తియోగః

అర్జున ఉవాచ -

ఏవం సతతయుక్తా యే భక్తాస్త్యాం పర్యుపాసతే |
యే చాప్యక్షరమవ్యక్తం తేషాం కే యోగవిత్తమాః ||1||

శ్రీ భగవానువాచ -

మయ్యావేశ్య మనో యే మాం నిత్యయుక్తా ఉపాసతే |
శ్రద్ధయా పరయోపేతాః తే మే యుక్తతమా మతాః ||2||

యే త్వక్షరమనిర్దేశ్యమ్ అవ్యక్తం పర్యుపాసతే |
సర్వత్రగమచిన్త్యం చ కూటస్థమచలం ధ్రువమ్ ||3||

సన్నియమ్యేన్ద్రియగ్రామం సర్వత్ర సమబుద్ధయః |
తే ప్రాప్నువన్తి మామేవ సర్వభూతహితే రతాః ||4||

క్లేశోఽధికతరస్తేషామ్ అవ్యక్తా సక్తచేతసామ్ |
అవ్యక్తా హి గతిర్దుఃఖం దేహవద్భిరవాప్యతే ||5||

యే తు సర్వాణి కర్మాణి మయి సన్న్యస్య మత్పరాః |
అనన్యేనైవ యోగేన మాం ధ్యాయన్త ఉపాసతే ||6||

తేషామహం సముద్ధర్తా మృత్యుసంసారసాగరాత్ |
భవామి నచిరాత్పార్థ మయ్యావేశితచేతసామ్ ||7||

మయ్యేవ మన ఆధత్స్వ మయి బుద్ధిం నివేశయ |
నివసిష్యసి మయ్యేవ అత ఊర్ధ్వం న సంశయః ||8||

అథ చిత్తం సమాధాతుం న శక్నోషి మయి స్థిరమ్ |
అభ్యాసయోగేన తతః మామిచ్ఛాప్తుం ధనజ్ఞాయ ||9||

అభ్యాసేఽప్యసమర్థోఽసి మత్కర్మపరమో భవ |
మదర్థమపి కర్మాణి కుర్వన్సిద్ధిమవాప్స్యసి ||10||

అథైతదప్యశక్తోఽసి కర్తుం మద్యోగమాశ్రితః |
సర్వకర్మఫలత్యాగం తతః కురు యతాత్మవాన్ ||11||

శ్రేయో హి జ్ఞానమభ్యాసాత్ జ్ఞానార్థ్యానం విశిష్యతే |
ధ్యానాత్కర్మఫలత్యాగః త్యాగాచ్ఛాన్తిరనంతరమ్ ||12||

అద్వేష్టా సర్వభూతానాం మైత్రః కరుణ ఏవ చ |
నిర్మమో నిరహంకారః సమదుఃఖసుఖః క్షమీ ||13||

సన్తుష్టః సతతం యోగీ యతాత్మా దృఢనిశ్చయః |
మయ్యర్పితమనోబుద్ధిః యో మద్భక్తః స మే ప్రియః ||14||

యస్మాన్నోద్విజతే లోకః లోకాన్నోద్విజతే చ యః|

హర్షామర్షభయోద్వేగైః ముక్తో యః స చ మే ప్రియః||15||

అనపేక్షః శుచిర్దక్షః ఉదాసీనో గతవ్యథః|

సర్వారమభిపరిత్యాగీ యో మద్భక్తః స మే ప్రియః||16||

యో న హృష్యతి న ద్వేష్టి న శోచతి న కాఙ్క్షతి|

శుభాశుభపరిత్యాగీ భక్తిమాన్యః స మే ప్రియః||17||

సమః శత్రౌ చ మిత్రే చ తథా మానాపమానయోః|

శీతోష్ణసుఖదుఃఖేషు సమః సజ్గవివర్జితః||18||

తుల్యనిద్దాస్తుతిర్మానీ సన్తుష్టో యేన కేనచిత్|

అనికేతః స్థిరమతిః భక్తిమాన్మే ప్రియో నరః||19||

యే తు ధర్మ్యమృతమిదం యథోక్తం పర్యుపాసతే|

శ్రద్ధధానా మత్పరమాః భక్తాస్తేఽతీవ మే ప్రియాః||20||

॥ఓం తత్సదితి శ్రీమద్భగవద్గీతాసు ఉపనిషత్సు
బ్రహ్మవిద్యాయాం యోగశాస్త్రే శ్రీకృష్ణార్జునసంవాదే
భక్తియోగో నామ ద్వాదశోఽధ్యాయః॥

ఓం శ్రీ పరమాత్మనేనమః

అథ త్రయోదశోఽధ్యాయః

క్షేత్రక్షేత్రజ్ఞవిభాగయోగః

అరున ఉవాచ -

ప్రకృతిం పురుషం చైవ క్షేత్రంక్షేత్రజ్ఞమేవ చ|
ఏతత్ వేదితుమిచ్ఛామి జ్ఞానం జ్ఞేయం చ కేశవ॥౦*॥

శ్రీ భగవానువాచ -

ఇదం శరీరం కౌన్తేయ క్షేత్రమిత్యభిధీయతే|
ఏతద్దోషేత్తి తం ప్రాచుః క్షేత్రజ్ఞ ఇతి తద్విదః॥1॥

క్షేత్రజ్ఞం చాపి మాం విద్ధి సర్వక్షేత్రేషు భారత|
క్షేత్రక్షేత్రజ్ఞయోర్జ్ఞానం యత్తజ్ఞానం మతం మమ॥2॥

తక్షేత్రం యచ్చ యాదృక్చ యద్వికారి యతశ్చ యత్|
స చ యో యత్ప్రభావశ్చ తత్సమాసేన మే శృణు॥3॥

ఋషిభిర్బహుధా గీతం ఛన్దోభిర్వివిధైః పృథక్|
బ్రహ్మసూత్రపద్మశ్చైవ హేతుమద్భిర్వినిశ్చిత్తైః॥4॥

మహాభూతాన్యహఙ్కారః బుద్ధిరవ్యక్తమేవ చ|
ఇన్ద్రియాణి దృశకం చ పఞ్చచేన్ద్రియగోచరాః॥5॥

ఇచ్ఛా ద్వేషః సుఖం దుఃఖం సజ్ఞా తశ్చేతనాధృతిః |

ఏతత్తేత్రం సమాసేన సవికారముదాహృతమ్ ||6||

అమానిత్వమదంభిత్వమ్ అహింసాజ్ఞాన్తిరార్జవమ్ |

ఆచార్యోపాసనంశౌచం స్థైర్యమాత్మవినిగ్రహః ||7||

ఇన్ద్రియార్థేషు వైరాగ్యమ్ అనహజ్కార ఏవ చ |

జన్మమృత్యుజరావ్యాధి-దుఃఖదోషానుదర్శనమ్ ||8||

అసక్తిరనభిష్వజః పుత్రదారగృహాదిషు |

నిత్యం చ సమచిత్తత్వమ్ ఇష్టానిష్టోపపత్తిషు ||9||

మయి చానన్యయోగేన భక్తిరవ్యభిచారిణీ |

వివిక్తదేశసేవిత్వమ్ అరతిర్జనసంసది ||10||

అధ్యాత్మజ్ఞాననిత్యత్వం తత్త్వజ్ఞానార్థదర్శనమ్ |

ఏతజ్ఞానమితి ప్రోక్తమ్ అజ్ఞానం యదతోఽన్యథా ||11||

జ్ఞేయం యత్తత్ప్రవక్ష్యామి యజ్ఞాత్వాఽమృతమశ్నుతే |

అనాదిమత్పరం బ్రహ్మ న సత్తన్నాసదుచ్యతే ||12||

సర్వతః పాణిపాదం తత్ సర్వతోఽక్షిశిరోముఖమ్ |

సర్వతః శ్రుతిమల్లోకే సర్వమావృత్య తిష్ఠతి ||13||

సర్వేన్ద్రియగుణాభాసం సర్వేన్ద్రియవివర్జితమ్ |
అసక్తం సర్వభృచ్చైవ నిర్గుణంగుణభోక్తృ చ ||14||

బహిరంతశ్చ భూతానామ్ అచరం చరమేవ చ |
సూక్ష్మత్వాత్తదవిజ్ఞేయం దూరస్థం చాంతికే చ తత్ ||15||

అవిభక్తం చ భూతేషు విభక్తమివ చ స్థితమ్ |
భూతభర్తృ చ తజ్జేయం గ్రసిష్ఠు ప్రభవిష్ఠు చ ||16||

జ్యోతిషామపి తజ్జ్యోతిః తమసః పరముచ్యతే |
జ్ఞానం జ్ఞేయం జ్ఞానగమ్యం హృది సర్వస్య విష్మితమ్ ||17||

ఇతి క్షేత్రం తథా జ్ఞానం జ్ఞేయంచోక్తం సమాసతః |
మద్భక్త ఏతద్విజ్ఞాయ మద్భావాయోపపద్యతే ||18||

ప్రకృతిం పురుషం చైవ విద్యనాదీ ఉభావపి |
వికారాంశ్చ గుణాంతైవ విద్ధి ప్రకృతిసమ్భవాన్ ||19||

కార్యకరణకర్తృత్వే హేతుః ప్రకృతిరుచ్యతే |
పురుషః సుఖదుఃఖానాం భోక్తృత్వే హేతురుచ్యతే ||20||

పురుషః ప్రకృతిస్థో హి భుక్తే ప్రకృతిజాన్మణాన్ |
కారణం గుణసంక్తోఽస్య సదసద్యోనిజన్మసు ||21||

ఉపద్రష్టాఽనుమంతా చ భర్తా భోక్తా మహేశ్వరః|

పరమాత్మేతి చాప్యుక్తః దేహాఽస్మిన్పురుషః పరః||22||

య ఏవం వేత్తి పురుషం ప్రకృతిం చ గుణైః సహ|

సర్వథా వర్తమానోఽపి న స భూయోఽభిజాయతే||23||

ధ్యానేనాత్మని పశ్యన్తి కేచిదాత్మానమాత్మనా|

అన్యే సాఙ్ఖ్యేన యోగేన కర్మయోగేన చాపరే||24||

అన్యే త్వేవమజానంతః శ్రుత్వాఽన్యేభ్య ఉపాసతే|

తేఽపి చాతితరన్త్యేవ మృత్యుం శ్రుతిపరాయణాః||25||

యావత్సంజ్ఞాయతే కిఞ్చిత్ సత్త్వం స్థావరజంగమమ్|

క్షేత్రక్షేత్రజ్ఞసంయోగాత్ తద్విద్ధి భరతర్షభ||26||

సమం సర్వేషు భూతేషు తిష్ఠంతం పరమేశ్వరమ్|

వినశ్యత్స్వవినశ్యంతం యః పశ్యతి స పశ్యతి||27||

సమం పశ్యన్తి సర్వత్ర సమవస్థితమీశ్వరమ్|

న హి నస్త్యాత్మనాఽఽత్మానం తతో యాతి పరాం గతిమ్||28||

ప్రకృత్యైవ చ కర్మాణి క్రియమాణాని సర్వశః|

యః పశ్యతి తథాఽఽత్మానమ్ అకర్తారం స పశ్యతి||29||

యదా భూతపృథగ్భావమ్ ఏకస్థమనుపశ్యతి|
తత ఏవ చ విస్తారం బ్రహ్మ సమృద్ధ్యతే తదా||30||

అనాదిత్వాన్నిర్గుణత్వాత్ పరమాత్మాయమవ్యయః|
శరీరస్థోఽపి కౌన్తేయ న కరోతి న లిప్యతే||31||

యథా సర్వగతం సౌజ్ఞ్యైత్ ఆకాశం నోపలిప్యతే|
సర్వత్రావస్థితో దేహ తథాఽత్మా నోపలిప్యతే||32||

యథా ప్రకాశయత్యేకః కృతస్సం లోకమిమం రవిః|
క్షేత్రం క్షేత్రీ తథా కృతస్సం ప్రకాశయతి భారత||33||

క్షేత్రక్షేత్రజ్ఞయోరేవమ్ అంతరం జ్ఞానచక్షుషా|
భూతప్రకృతిమోక్షంచ యే విదుర్యాన్తి తే పరమ్||34||

||ఓం తత్సదితి శ్రీమద్భగవద్గీతాసు ఉపనిషత్సు
బ్రహ్మవిద్యాయాం యోగశాస్త్రే శ్రీకృష్ణార్జునసంవాదే
క్షేత్రక్షేత్రజ్ఞవిభాగయోగో నామ త్రయోదశోఽధ్యాయః||

ఓం శ్రీ పరమాత్మనేనమః

అథ చతుర్థశోఽధ్యాయః

గుణత్రయవిభాగయోగః

శ్రీ భగవానువాచ -

పరం భూయః ప్రవక్ష్యామి జ్ఞానానాం జ్ఞానముత్తమమ్ |

యజ్ఞాత్వా మునయః సర్వే పరాం సిద్ధిమితో గతాః ||1||

ఇదం జ్ఞానముపాశ్రిత్య మమ సాధర్యమాగతాః |

సర్గేఽపి నోపజాయంతే ప్రలయే న వ్యథంతి చ ||2||

మమ యోనిర్మహదబ్రహ్మ తస్మిన్గర్భం దధామ్యహమ్ |

సమృద్ధవః సర్వభూతానాం తతో భవతి భారత ||3||

సర్వయోనిషు కౌన్తేయ మూర్తయః సమృద్ధవంతి యాః |

తాసాం బ్రహ్మ మహద్వ్యోనిః అహం బీజప్రదః పితా ||4||

సత్త్వం రజస్తమ ఇతి గుణాః ప్రకృతిసమృద్ధవాః |

నిబద్ధున్తి మహాబాహో దేహే దేహినమవ్యయమ్ ||5||

తత్ర సత్త్వం నిర్మలత్వాత్ ప్రకాశకమనామయమ్ |

సుఖసజ్జేన బద్ధాతి జ్ఞానసజ్జేన చానఘ ||6||

రజో రాగాత్మకం విద్ధి తృష్ణాసంక్లెశముదభవమ్ |

తన్నిబద్ధాతి కౌన్తేయ కర్మసజ్జేన దేహినమ్ ||7||

తమస్తస్వజ్ఞానజం విద్ధి మోహనం సర్వదేహినామ్|

ప్రమాదాలస్యనిద్రాభిః తన్నిబధ్నాతి భారత||8||

సత్త్వం సుఖే సజ్జాయతి రజః కర్మణి భారత|

జ్ఞానమావృత్య తు తమః ప్రమాదే సజ్జాయత్యుత||9||

రజస్తమశ్చాభిభూయ సత్త్వం భవతి భారత|

రజః సత్త్వం తమశ్చైవ తమః సత్త్వం రజస్తథా||10||

సర్వద్వారేషు దేహేఽస్మిన్ ప్రకాశ ఉపజాయతే|

జ్ఞానం యదా తదా విద్యాత్ వివృద్ధం సత్త్వమిత్యుత||11||

లోభః ప్రవృత్తిరారంభః కర్మణామశమః స్పృహా|

రజస్యేతాని జాయంతే వివృద్ధే భరతర్షభ||12||

అప్రకాశోఽప్రవృత్తిశ్చ ప్రమాదో మోహ ఏవ చ|

తమస్యేతాని జాయంతే వివృద్ధే కురునన్దన||13||

యదా సత్త్వే ప్రవృద్ధే తు ప్రలయం యాతి దేహభృత్|

తదోత్తమవిదాం లోకాన్ అమలాన్పృతిపద్యతే||14||

రజసి ప్రలయం గత్వా కర్మసంక్లిష జాయతే|

తథా ప్రలీనస్తమసి మూఢయోనిషు జాయతే||15||

కర్మణః సుకృతస్యాహుః సాత్త్వికం నిర్మలం ఫలమ్ |
రజసస్తు ఫలం దుఃఖమ్ అజ్ఞానం తమసః ఫలమ్ ||16||

సత్త్వాత్సజ్ఞాయతే జ్ఞానం రజసో లోభ ఏవ చ |
ప్రమాదమోహౌ తమసః భవతోఽజ్ఞానమేవ చ ||17||

ఊర్ధ్వం గచ్ఛన్తి సత్త్వస్థాః మధ్యే తిష్ఠన్తి రాజసాః |
జఘన్యగుణవృత్తిస్థాః అధో గచ్ఛన్తి తామసాః ||18||

నాన్యం గుణేభ్యః కర్తారం యదాద్రష్టాఽనుపశ్యతి |
గుణేభ్యశ్చ పరం వేత్తి మద్భావం సోఽధిగచ్ఛతి ||19||

గుణానేతానతీత్య త్రిన్ దేహీ దేహసముద్భవాన్ |
జన్మమృత్యుజరాదుఃఖైః విముక్తోఽమృతమశ్నుతే ||20||

అర్జున ఉవాచ -

కైర్నిజైస్త్రీన్గుణానేతాన్ అతీతో భవతి ప్రభో |
కిమాచారః కథం చైతాన్ త్రీన్గుణానతివర్తతే ||21||

శ్రీ భగవానువాచ -

ప్రకాశం చ ప్రవృత్తిం చ మోహమేవ చ పాణ్డవ |
న ద్వేష్టి సమృద్ధివృత్తాని న నివృత్తాని కాఙ్క్షతి ||22||

ఉదాసీనవదాసీనః గుణైరోశ్యన విచాల్యతే|

గుణా వర్తంత ఇత్యేవ యోఽవతిష్ఠతి నేఙ్గతే||23||

సమదుఃఖసుఖః స్వస్థః సమలోష్ఠాశ్మకాఞ్చనః|

తుల్యప్రియాప్రియో ధీరః తుల్యనిన్దాత్మసంస్తుతిః||24||

మానాపమానయోస్తుల్యః తుల్యో మిత్రారిపక్షయోః|

సర్వారమ్భపరిత్యాగీ గుణాతీతః స ఉచ్యతే||25||

మాం చ యోఽవ్యభిచారేణ భక్తియోగేన సేవతే|

స గుణాన్సమతీత్యైతాన్ బ్రహ్మభూయాయ కల్పతే||26||

బ్రహ్మణో హి ప్రతిష్ఠాఽహమ్ అమృతస్యావ్యయస్య చ|

శాశ్వతస్య చ ధర్మస్య సుఖస్యైకాన్తికస్య చ||27||

||ఓం తత్సదితి శ్రీమద్భగవద్గీతాసు ఉపనిషత్సు

బ్రహ్మవిద్యాయాం యోగశాస్త్రే శ్రీకృష్ణార్జునసంవాదే

గుణత్రయవిభాగయోగో నామ చతుర్దశోఽధ్యాయః||

ఓంశ్రీ పరమాత్మనేనమః
అథ పంచదశోఽధ్యాయః
పురుషోత్తమప్రాప్తియోగః

శ్రీ భగవానువాచ -

ఊర్ధ్వమూలమధఃశాఖమ్ అశ్వత్థం ప్రాహురవ్యయమ్ |
ఛన్దాంసి యస్య పర్ణాని యస్తంవేద స వేదవిత్ ||1||

అథశ్చోర్ధ్వం ప్రసృతాస్తస్య శాఖాః
గుణప్రవృద్ధా విషయప్రవాలాః |
అథశ్చ మూలాన్యనుసంతతాని
కర్మానుబంధీని మనుష్యలోకే ||2||

నరూపమన్యేహ తథోపలభ్యతే
నాంతో న చాదిర్న చ సంప్రతిష్ఠా |
అశ్వత్థమేనం సువిరూఢమూలమ్
అసంజశస్త్రేణ దృఢేన చిత్త్వా ||3||

తతః పదం తత్పరిమార్గితవ్యం
యస్మిన్గతా న నివర్తంతి భూయః |
తమేవ చాద్యం పురుషం ప్రపద్యే
యతః ప్రవృత్తిః ప్రసృతా పురాణీ ||4||

నిర్మానమోహో జితసంకదోషాః

అధ్యాత్మనిత్యా వినివృత్తకామాః|

దృష్టైర్విర్యముక్తాః సుఖదుఃఖ సజ్జాః

గచ్ఛన్త్యమూఢాః పదమవ్యయం తత్ ||5||

న తద్భాసయతే సూర్యః న శశాంజో న పావకః|

యథత్వా న నివర్తన్తే తద్ధామ పరమం మమ ||6||

మమైవాంశో జీవలోకే జీవభూతః సనాతనః|

మనః షష్ఠాన్ద్రియాణి ప్రకృతిస్థాని కర్షతి ||7||

శరీరం యదవాప్నోతి యచ్ఛాశ్చక్రమతీశ్వరః|

గృహీత్వైతాని సంయాతి వాయుర్గన్ధానివాశయాత్ ||8||

శ్రోత్రం చక్షుః స్పర్శనం చ రసనం పూణమేవ చ|

అధిష్ఠాయ మనశ్చాయం విషయానుపసేవతే ||9||

ఉత్క్రామన్తం స్థితం వాఽపి భుజ్జానం వా గుణాన్వితమ్|

విమూఢా నానుపశ్యన్తి పశ్యన్తి జ్ఞానచక్షుషః ||10||

యతన్తో యోగిన్శ్చైవ నం పశ్యన్త్యాత్మన్యవస్థితమ్|

యతన్తోఽప్యకృతాత్మానః వై నం పశ్యన్త్యచేతసః ||11||

యదాదిత్యగతంతేజః జగద్భాసయతేఽఖిలమ్ |

యచ్ఛన్ధ్రమసి యచ్ఛగ్నో తత్రేజో విద్ధి మామకమ్ ||12||

గామావిశ్వ చ భూతాని ధారయామ్యహమోజసా |

పుష్టామి చౌషధీః సర్వాః సోమో భూత్వా రసాత్మకః ||13||

అహం వైశ్వానరో భూత్వా ప్రాణినాం దేహమాశ్రితః |

ప్రాణాపానసమాయుక్తః పచామ్యన్నం చతుర్విధమ్ ||14||

సర్వస్య చాహం హృది సన్నివిష్టః

మత్తః స్మృతిర్జ్ఞానమపోహనం చ |

వేదైశ్చ సర్వైరహమేవ వేద్యః

వేదాంతకృద్వేదవిదేవ చాహమ్ ||15||

ద్వావిమౌ పురుషౌ లోకే క్షరశ్చాక్షర ఏవ చ |

క్షరః సర్వాణి భూతాని కూటస్థోఽక్షర ఉచ్యతే ||16||

ఉత్తమః పురుషస్త్యన్యః పరమాత్మైత్యుదాహృతః |

యో లోకత్రయమావిశ్వ బిభర్త్యవ్యయ ఈశ్వరః ||17||

యస్మాత్క్షరమతీతోఽహమ్ అక్షరాదపి చోత్తమః |

అతోఽస్మి లోకే వేదే చ ప్రథితః పురుషోత్తమః ||18||

యో మామేవమసమ్మూఢః జానాతి పురుషోత్తమమ్ |

స సర్వవిదభజతి మాం సర్వభావేన భారత ||19||

ఇతి గుహ్యతమంశాస్త్రమ్ ఇదముక్తం మయాఽనఘ |

ఏతద్బద్ధ్వా బుద్ధిమాన్సృత్ కృతకృత్యశ్చ భారత ||20||

||ఓం తత్సదీతి శ్రీమద్భగవద్గీతాసు ఉపనిషత్సు

బ్రహ్మవిద్యాయాం యోగశాస్త్రే శ్రీకృష్ణార్జునసంవాదే

పురుషోత్తమప్రాప్తియోగో నామ పంచదశోఽధ్యాయః ||

ఓంశ్రీ పరమాత్మనేనమః

అథ షోడశోఽధ్యాయః

దైవాసురసమ్పద్విభాగయోగః

శ్రీ భగవానువాచ -

అభయం సత్త్వసంశుద్ధిః జ్ఞానయోగవ్యవస్థితః|

దానం దమశ్చ యజ్ఞశ్చ సావధ్యాయస్తప ఆర్జవమ్||1||

అహింసా సత్యమక్రోధః త్యాగః శాంతిరపైశునమ్|

దయాభూతేష్వలోలుప్త్త్వం మార్దవం హ్రీరచాపలమ్||2||

తేజః క్షమాధృతిః శౌచమ్ అద్రోహో నాతిమానితా|

భవంతి సమ్పదం దైవీమ్ అభిజాతస్య భారత||3||

దమోఽదర్పోఽభిమానశ్చ క్రోధః పారుష్యమేవ చ|

అజ్ఞానం చాభిజాతస్య పార్థ సమ్పదమాసురీమ్||4||

దైవీ సమ్పద్విమోక్షాయ నిబన్ధాయాసురీ మతా|

మాశుచః సమ్పదం దైవీమ్ అభిజాతోఽసి పాణ్డవ||5||

ద్వా భూతసర్గౌ లోకేఽస్మిన్ దైవ ఆసుర ఏవ చ|

దైవో విస్తరశః ప్రోక్తః ఆసురంపార్థ మే శృణు||6||

ప్రవృత్తిం చ నివృత్తిం చ జనా న విదురాసురాః|

నశౌచం నాపి చాచారః నసత్యం తేషు విద్యతే||7||

అసత్యమప్రతిష్ఠంతే జగదాహురసిశ్వరమ్|

అపరస్పరసమ్భూతం కిమన్యత్కామహైతుకమ్||8||

ఏతాం దృష్టిమవష్టభ్య నష్టాత్మానోఽల్పబుద్ధయః|

ప్రభవన్త్యగ్రకర్మాణః క్షయాయ జగతోఽహితాః||9||

కామమాశ్రిత్య దుష్పూరం దమ్భమానమదాన్వితాః|

మోహోద్భూతాస్త్వాసద్భాహన్ ప్రవర్తంతేఽశుచివ్రతాః||10||

చింతామపరిమేయాం చ ప్రలయాంతాముపాశ్రితాః|

కామోపభోగపరమాః ఏతావదితి నిశ్చితాః||11||

ఆశాపాశశతైర్బద్ధాః కామక్రోధపరాయణాః|

ఈహంతే కామభోగార్థమ్ అన్యాయేనార్థసంశ్చయ్యాన్||12||

ఇదమద్య మయా లబ్ధమ్ ఇమం ప్రాప్స్యే మనోరథమ్|

ఇదమస్తీదమపి మే భవిష్యతి పునర్ధనమ్||13||

అసౌమయా హతః శత్రుః హనిష్యే చాపరానపి|

ఈశ్వరోఽహమహం భోగీ సిద్ధోఽహం బలవాన్సుఖీ||14||

ఆఢ్యోఽభిజనవానస్మి కోఽన్యోఽస్తి సదృశో మయా|

యక్ష్యే దాస్యామి మోదిష్యే ఇత్యజ్ఞానవిమోహితాః||15||

అనేకచిత్తవిభ్రాంతాః మోహజాలసమావృతాః|

ప్రసక్తాః కామభోగేషు పతంతి నరకేఽశుచౌ||16||

ఆత్మసంభ్రాంతాః స్తబ్ధాః ధనమానమదాన్వితాః|

యజన్తే నామయజ్ఞేన్తే దమేభానావిధిపూర్వకమ్||17||

అహంకారం బలం దర్పం కామం క్రోధం చ సంశ్రితాః|

మామాత్మపరదేహేషు ప్రద్విషంతోఽభ్యసూయకాః||18||

తానహం ద్విషతః క్రూరాన్ సంసారేషు నరాధమాన్|

క్షిపామ్యజస్రమశుభాన్ ఆసురీష్వేవ యోనిషు||19||

ఆసురీం యోనిమాపన్నాః మూఢా జన్మని జన్మని|

మామప్రాప్త్యైవ కౌన్తేయ తతో యాన్త్యధమాం గతిమ్||20||

త్రివిధం నరకన్యేదం ద్వారం నాశనమాత్మనః|

కామః క్రోధస్తథా లోభః తస్మాదేతత్త్రయం త్యజేత్||21||

ఏతైర్విముక్తః కౌన్తేయ తమోద్వారైస్త్రిభిర్నరః|

ఆచరత్యాత్మనః శ్రేయః తతో యాతిపరాంగతిమ్||22||

యః శాస్త్రవిధిముత్స్రంజ్య వర్తతే కామకారతః|

న స సిద్ధిమవాప్నోతి న సుఖం న పరాంగతిమ్||23||

తస్మాచ్ఛాస్త్రం ప్రమాణం తే కార్యకార్యవ్యవస్థితా|
జ్ఞాత్వా శాస్త్రవిధానోక్తం కర్మ కర్తుమిహార్హసి||24||

||ఓం తత్సదితి శ్రీమద్భగవద్గీతాసు ఉపనిషత్సు
బ్రహ్మవిద్యాయాం యోగశాస్త్రే శ్రీకృష్ణార్జునసంవాదే
దైవాసురసంప్రదిభాగయోగోనామ షోడశోఽధ్యాయః||

ఓంశ్రీ పరమాత్మనేనమః

అథ సప్తదశోఽధ్యాయః

శ్రద్ధాత్రయవిభాగయోగః

అర్జున ఉవాచ -

యే శాస్త్రవిధిముత్స్సృజ్య యజన్తే శ్రద్ధయాన్వితాః|

తేషాం నిష్ఠా తు కా కృష్ణ సత్త్వమాహో రజస్తమః||1||

శ్రీ భగవానువాచ -

త్రివిధా భవతి శ్రద్ధా దేహినాం సా స్వభావజా|

సాత్త్వికీ రాజసీ చైవ తామసీ చేతి తాం శృణు||2||

సత్త్వానురూపా సర్వస్య శ్రద్ధా భవతి భారత|

శ్రద్ధామయోఽయం పురుషః యోయచ్ఛ్రద్ధః స ఏవ సః||3||

యజన్తే సాత్త్వికా దేవాన్ యక్షరక్షాంసి రాజసాః|

ప్రేతానూభతగణాంశాచ్ఛనేయజన్తే తామసా జనాః||4||

అశాస్త్రవిహితం ఘోరం తప్యన్తే యే తపో జనాః|

దమ్భాహంకారసంయుక్తాః కామరాగబలాన్వితాః||5||

కర్మయన్తః శరీరస్థం భూతగ్రామమచేతసః|

మాం చైవాన్తః శరీరస్థం తాన్విద్ధ్యాసురనిశ్చయాన్||6||

ఆహారస్తవపి సర్వస్య త్రివిధో భవతి ప్రియః|
యజ్ఞస్తపస్తథా దానం తేషాం భేదమిమం శృణు||7||

ఆయుఃసత్త్వబలారోగ్య-సుఖప్రితివివర్ధనాః|
రస్యాః స్నిగ్ధాఃస్థిరాహృద్యాః ఆహారాః సాత్త్వికప్రియాః||8||

కట్వప్లులవణాత్యుష్ణ-తీక్ష్ణరూక్షవిదాహినః|
ఆహారా రాజసన్యేష్టాః దుఃఖశోకామయప్రదాః||9||

యాతయామం గతరసం పూతి పర్వృషితం చ యత్|
ఉచ్ఛిష్టమపి చామేధ్యం భోజనం తామసప్రియమ్||10||

అఫలాకాజ్ఞీభిర్యజ్ఞః విధిదృష్టో య ఇజ్యతే|
యష్టవ్యమేవేతి మనః సమాధాయ స సాత్త్వికః||11||

అభిసన్ధాయ తు ఫలం దమ్భార్థమపి చైవ యత్|
ఇజ్యతే భరతశ్రేష్ఠ తంయజ్ఞంవిధి రాజసమ్||12||

విధిహీనమసృష్టాన్నం మస్త్రహీనమదక్షిణమ్|
శ్రద్ధావిరహితం యజ్ఞం తామసం పరిచక్షతే||13||

దేవద్విజగురుప్రాజ్ఞ-పూజనంశౌచమార్జవమ్|
బ్రహ్మచర్యమహింసా చ శారీరం తప ఉచ్యతే||14||

అనుద్వేగకరం వాక్యం సత్యం ప్రియహితం చ యత్ |
స్వాధ్యాాయాభ్యసనం చైవ వాఙ్మయం తప ఉచ్యతే ||15||

మనః ప్రసాదః సౌమ్యత్వం మౌనమాత్మవినిగ్రహః |
భావసంశుద్ధిరీత్యేతత్ తపో మానసముచ్యతే ||16||

శ్రద్ధయా పరయా తప్తం తపస్తత్త్రివిధం నరైః |
అఫలాకాంక్షిభిర్ముక్తైః సాత్త్వికం పరిచక్షతే ||17||

సత్కారమానపూజార్థం తపో దమ్భేన చైవ యత్ |
క్రియతే తదిహ ప్రోక్తం రాజసం చలమధ్రువమ్ ||18||

మూఢగ్రాహేణాత్మనో యత్ పిడయా క్రియతే తపః |
పరస్యోత్సాదనార్థం వా తత్తామసముదాహృతమ్ ||19||

దాతవ్యమితి యద్దానం దీయతేఽనుపకారిణే |
దేశే కాలే చ పాత్రే చ తద్దానం సాత్త్వికం స్మృతమ్ ||20||

యత్తు ప్రత్యుపకారార్థం ఫలముద్దిశ్య వా పునః |
దీయతే చ పరిక్లిష్టం తద్దానం రాజసం స్మృతమ్ ||21||

అదేశకాలే యద్దానమ్ అపాత్రేభ్యశ్చ దీయతే |
అసత్కృతమవజ్ఞాతం తత్తామసముదాహృతమ్ ||22||

ఓం తత్సదితి నిర్దేశః బ్రహ్మణస్త్రీవిధః స్మృతః |
బ్రాహ్మణాస్తేన వేదాశ్చ యజ్ఞాశ్చ విహితాః పురా ||23||

తస్మాదోమితు్యదాహృత్య యజ్ఞదానతపఃక్రియాః |
ప్రవర్తన్తే విధానోక్తాః సతతం బ్రహ్మవాదినామ్ ||24||

తదిత్యనభిసన్ధాయ ఫలం యజ్ఞతపఃక్రియాః |
దానక్రియాశ్చ వివిధాః క్రియన్తే మోక్షకాఙ్క్షిభిః ||25||

సద్భావే సాధుభావే చ సదిత్యేతత్ప్రయుజ్యతే |
ప్రశన్తే కర్మణి తథా సచ్ఛబ్దః పార్థ యుజ్యతే ||26||

యజ్ఞే తపసి దానే చ స్థితిః సదితి చోచ్యతే |
కర్మ చైవ తదర్థీయం సదిత్యేవాభిధీయతే ||27||

అశ్రద్ధయా హుతం దత్తం తపస్తప్తం కృతం చ యత్ |
అసదిత్యుచ్యతే పార్థ న చ తత్ప్రోత్య నో ఇహ ||28||

|| ఓం తత్సదితి శ్రీమద్భగవద్గీతాసు ఉపనిషత్సు
బ్రహ్మవిద్యాయాం యోగశాస్త్రే శ్రీకృష్ణార్జునసంవాదే
శ్రద్ధాత్రయవిభాగయోగోనామ సప్తదశోఽధ్యాయః ||

ఓంశ్రీ పరమాత్మనేనమః

అథ అష్టాదశోఽధ్యాయః

మోక్షసన్న్యాసయోగః

అర్జున ఉవాచ-

సన్న్యాసస్య మహాబాహో తత్త్వమిచ్ఛామి వేదితుమ్ |

త్యాగస్య చ హృషీకేశ పృథక్కేశినిషూదన ||1||

శ్రీ భగవానువాచ-

కామ్యానాం కర్మణాం న్యాసం సన్న్యాసం కవయో విదుః |

సర్వకర్మఫలత్యాగం ప్రాహుస్త్యాగం విచక్షణాః ||2||

త్యాజ్యం దోషవదిత్యేకే కర్మ ప్రాహుర్మనీషిణః |

యజ్ఞదానతపఃకర్మ న త్యాజ్యమితి చాపరే ||3||

నిశ్చయం శృణు మే తత్ర త్యాగే భరతసత్తమ |

త్యాగో హి పురుషవ్యాఘ్ర త్రివిధః సమృద్ధీర్తితః ||4||

యజ్ఞదానతపఃకర్మ న త్యాజ్యం కార్యమేవ తత్ |

యజ్ఞో దానం తప్తశ్చైవ పావనాని మనీషిణామ్ ||5||

ఏతాన్యపి తు కర్మాణి సజ్గం త్యక్త్వా ఫలాని చ |

కర్తవ్యానీతి మే పార్థ నిశ్చితం మతముత్తమమ్ ||6||

నియతస్య తు సన్న్యాసః కర్మణో నోపపద్యతే|

మోహోత్తస్య పరిత్యాగః తామసః పరికీర్తితః||7||

దుఃఖమిత్యేవ యత్కర్మ కాయక్లేశభయాత్త్యజేత్|

స కృత్వా రాజసం త్యాగం వైవ త్యాగఫలం లభేత్||8||

కార్యమిత్యేవ యత్కర్మ నియతం క్రియతేఽర్జున|

సంజం త్యక్త్వా ఫలం చైవ స త్యాగః సాత్త్వికో మతః||9||

న ద్వేష్ట్యకుశలం కర్మ కుశలే నానుషజ్జతే|

త్యాగీ సత్త్వసమావిష్టః మేధావీ ఛిన్నసంశయః||10||

న హి దేహభృతా శక్యం త్యక్తుం కర్మాణ్యశేషతః|

యస్తు కర్మఫలత్యాగీ స త్యాగీత్యభిధీయతే||11||

అనిష్టమిష్టం మిశ్రం చ త్రివిధం కర్మణః ఫలమ్|

భవత్యత్యాగినాం ప్రేత్య న తు సన్న్యాసినాం క్వచిత్||12||

పశ్చాత్తాని మహాబాహో కారణాని నిబోధ మే|

సాక్ష్యే కృతాంతే ప్రోక్తాని సిద్ధయే సర్వకర్మణామ్||13||

అధిష్ఠానం తథా కర్తా కరణం చ పృథగ్విధమ్|

వివిధాశ్చ పృథక్పిష్టాః దైవం చైవాత్ర పఞ్చమమ్||14||

శరీరవాఙ్మనోభిర్యత్ కర్మ ప్రారభతే నరః|

న్యాయ్యం వా విపరీతం వా పశ్యైతే తస్య హేతవః||15||

తత్రైవం సతి కర్తారమ్ ఆత్మానం కేవలం తు యః|

పశ్యత్యకృతబుద్ధిత్వాత్ న స పశ్యతి దుర్ముతిః||16||

యస్య నాహక్కుతో భావః బుద్ధిర్యస్య న లిప్యతే|

హత్వాఽపి స ఇమాల్లోకాన్ న హన్తి న నిబధ్యతే||17||

జ్ఞానం జ్ఞేయం పరిజ్ఞాతా త్రివిధా కర్మచోదనా|

కరణం కర్మ కర్తేతి త్రివిధః కర్మసంగ్రహః||18||

జ్ఞానం కర్మ చ కర్తా చ త్రిధైవ గుణభేదతః|

ప్రోచ్యతే గుణసంఖ్యానే యథావచ్ఛృణు తాన్యపి||19||

సర్వభూతేషు యేనైకం భావమవ్యయమీక్షతే|

అవిభక్తం విభక్తేషు తజ్ఞానం విద్ధి సాత్త్వికమ్||20||

పృథక్త్వేన తు యజ్ఞానం నానాభావాన్పృథగీధాన్|

వేత్తి సర్వేషు భూతేషు తజ్ఞానం విద్ధి రాజసమ్||21||

యత్తు కృతస్నవదేకస్మిన్ కార్యే సక్తమహౌతుకమ్|

అతత్త్వార్థవదల్పం చ తత్తామసముదాహృతమ్||22||

నియతం సజ్జరహితమ్ అరాగద్వేషతః కృతమ్ |
అఫలప్రేప్సూనా కర్మ యత్తత్సాత్త్వికముచ్యతే ||23||

యత్తు కామేప్సూనా కర్మ సాహజ్కారేణ వా పునః |
క్రియతే బహులాయాసం తద్రాజసముదాహృతమ్ ||24||

అనుబంధం క్షయం హింసామ్ అనపేక్ష్య చ పౌరుషమ్ |
మోహాదారభ్యతే కర్మ యత్తత్తామసముచ్యతే ||25||

ముక్తసంక్లోఽనహంవాదీ ధృత్యుత్సాహసమన్వితః |
సిద్ధ్యసిద్ధోర్నిర్వికారః కర్తా సాత్త్విక ఉచ్యతే ||26||

రాగీకర్మఫలప్రేప్సూః లుబ్ధో హింసాత్మకోఽశుచిః |
హర్షశోకాన్వితః కర్తా రాజసః పరికీర్తితః ||27||

అయుక్తః ప్రాకృతః స్తబ్ధః శరో నైష్కృతికోఽలసః |
విషాదీ దీర్ఘసూత్రీ చ కర్తా తామస ఉచ్యతే ||28||

బుద్ధేర్భేదం ధృతేశ్చైవ గుణతస్త్రివిధం శృణు |
ప్రోచ్యమానమశేషేణ పృథక్త్వేన ధనజ్ఞాయ ||29||

ప్రవృత్తిం చ నివృత్తిం చ కార్యకార్యే భయాభయే |
బంధం మోక్షం చ యావేత్తి బుద్ధిః సా పార్థ సాత్త్వికీ ||30||

యయా ధర్మమధర్మం చ కార్యం చాకార్యమేవ చ|

అయథావత్ప్రజానాతి బుద్ధిః సా పార్థ రాజసీ||31||

అధర్మం ధర్మమితి యా మన్యతే తమసాఽఽవృతా|

సర్వార్థాన్విపరీతాంశ్చ బుద్ధిః సా పార్థ తామసీ||32||

ధృత్యా యయా ధారయతే మనః ప్రాణేన్ద్రియక్రియాః|

యోగేనావ్యభిచారిణ్యా ధృతిః సా పార్థ సాత్త్వికీ||33||

యయా తు ధర్మకామార్థాన్ ధృత్యా ధారయతేఽర్జున|

ప్రసజ్జేన ఫలాకాక్షీ ధృతిః సా పార్థ రాజసీ||34||

యయా స్వప్నం భయం శోకం విషాదం మదమేవ చ|

న విముఞ్చతి దుర్మేధాః ధృతిః సా తామసీ మతా||35||

సుఖం త్విదానీం త్రివిధం శృణు మే భరతర్షభ|

అభ్యాసాద్రమతే యత్ర దుఃఖాంతం చ నిగచ్ఛతి||36||

యత్తదగ్రే విషమివ పరిణామేఽమృతోపమమ్|

తత్సుఖం సాత్త్వికం ప్రోక్తమ్ ఆత్మబుద్ధిప్రసాదజమ్||37||

విషయేన్ద్రియసంయోగాత్ యత్తదగ్రేఽమృతోపమమ్|

పరిణామే విషమివ తత్సుఖం రాజసం స్మృతమ్||38||

యదగ్రే చానుబద్ధే చ సుఖం మోహనమాత్మనః|
నిద్రాలస్యప్రమాదోత్థం తత్తామసముదాహృతమ్||39||

నతదస్తి పృథివ్యాం వా దివి దేవేషు వా పునః|
సత్త్వం ప్రకృతిజైర్ముక్తం యదేభిః స్యాత్ప్రతిభిర్గుణైః||40||

బ్రాహ్మణక్షత్రియవిశాం శూద్రాణాం చ పరస్తప|
కర్మాణి ప్రవిభక్తాని స్వభావప్రభవైర్గుణైః||41||

శమో దమస్తపః శౌచం జ్ఞాన్తిరార్జవమేవ చ|
జ్ఞానం విజ్ఞానమాస్తిక్యం బ్రహ్మకర్మ స్వభావజమ్||42||

శౌర్యంతేజో ధృతిర్దాక్ష్యం యుద్ధే చాప్యపలాయనమ్|
దానమీశ్వరభావశ్చ జ్ఞాత్రం కర్మ స్వభావజమ్||43||

కృషిగౌరవ్యవాణిజ్యం వైశ్యకర్మ స్వభావజమ్|
పరిచర్యాత్మకం కర్మ శూద్రస్యాపి స్వభావజమ్||44||

స్వేస్వేకర్మణ్యభిరతః సంసిద్ధిం లభతే నరః|
స్వకర్మనిరతః సిద్ధిం యథా విన్దతి తచ్ఛృణు||45||

యతః ప్రవృత్తిర్భూతానాం యేన సర్వమిదం తతమ్|
స్వకర్మణా తమభ్యర్చ్య సిద్ధిం విన్దతి మానవః||46||

శ్రేయాన్స్వధర్మో విగుణః పరధర్మాత్స్వనుష్ఠితాత్ |
స్వభావనియతం కర్మ కుర్వన్నాప్నోతి కిల్బిషమ్ ||47||

సహజంకర్మకౌన్తేయ సదోషమపి న త్యజేత్ |
సర్వారమ్భాహి దోషేణ ధూమేనాగ్నిరివావృతాః ||48||

అసక్తబుద్ధిః సర్వత్ర జితాత్మా విగతస్పృహః |
వైష్కర్మ్యసిద్ధిం పరమాం సన్నాశేనాధిగచ్ఛతి ||49||

సిద్ధిం ప్రాప్తో యథా బ్రహ్మ తథాఽఽప్నోతి నిబోధమే |
సమాశేనైవ కౌన్తేయ నిష్ఠా జ్ఞానస్య యా పరా ||50||

బుద్ధ్యావిశుద్ధయాయుక్తః ధృత్యాఽఽత్మానం నియమ్య చ |
శబ్దాదీన్విషయాన్త్యక్త్వా రాగద్వేషౌ వ్యధస్య చ ||51||

వివిక్తనేపీ లఘ్వాశీ యతవాక్కాయమానసః |
ధ్యానయోగపరోనిత్యం వైరాగ్యం సముపాశ్రితః ||52||

అహంకారం బలం దర్పం కామంక్రోధంపరిగ్రహమ్ |
విముచ్య నిర్మమః శాన్తః బ్రహ్మభూయాయ కల్పతే ||53||

బ్రహ్మభూతః ప్రసన్నాత్మా న శోచతి న కాంక్షతి |
సమః సర్వేషు భూతేషు మద్భక్తిం లభతే పరామ్ ||54||

భక్త్యా మామభిజానాతి యావాన్యశ్చాస్మి తత్త్వతః|
తతో మాం తత్త్వతో జ్ఞాత్వా విశతే తదనంతరమ్||55||

సర్వకర్మాణ్యపి సదా కుర్వాణో మద్వ్యపాశ్రయః|
మత్ప్రసాదాదవాప్నోతి శాశ్వతం పదమవ్యయమ్||56||

చేతసా సర్వకర్మాణి మయిసన్నస్య మత్పరః|
బుద్ధియోగముపాశ్రిత్య మచ్ఛిత్తః సతతం భవ||57||

మచ్ఛిత్తః సర్వదుర్గాణి మత్ప్రసాదాత్తరిష్యసి|
అథ చేత్త్వమహజ్కారాత్ న శ్రోష్యసి వినశ్యసి||58||

యదహజ్కారమాశ్రిత్య న యోత్స్య ఇతి మన్యసే|
మిథ్యైష వ్యవసాయస్తే ప్రకృతిస్తాం నియోక్యతి||59||

స్వభావజేన కౌన్తేయ నిబద్ధః సేవన కర్మణా|
కర్తుం నేచ్ఛసి యన్మోహాత్ కరిష్యస్యవశోఽపి తత్||60||

ఈశ్వరః సర్వభూతానాం హృద్దేశేఽర్జున తిష్ఠతి|
భ్రామయన్సర్వభూతాని యన్త్రారూఢాని మాయయా||61||

తమేవ శరణం గచ్ఛ సర్వభావేన భారత|
తత్ప్రసాదాత్పరాం శాంతిం స్థానంప్రాప్స్యసి శాశ్వతమ్||62||

ఇతి తే జ్ఞానమాఖ్యాతం గుహ్యోద్గుహ్యతరం మయా |
విమృశ్యైతదశేషేణ యథేచ్ఛసి తథా కురు ||63||

సర్వగుహ్యతమం భూయః శృణు మే పరమం వచః |
ఇష్టోఽసి మే దృఢమితి తతో వక్ష్యామి తే హితమ్ ||64||

మన్మనాభవ మద్భక్తః మద్యాజీమాం నమస్కరు |
మామేవైష్యసి సత్యం తే ప్రతిజానే ప్రియోఽసి మే ||65||

సర్వధర్మాన్పరిత్యజ్య మామేకం శరణం వ్రజ |
అహం త్వా సర్వపాపేభ్యః మోక్షయిష్యామి మా శుచః ||66||

ఇదం తే నాతపస్కాయ నాభక్తాయ కదాచన |
న చాశుశ్రూషవే వాచ్యం న చ మాంయోఽభ్యసూయతి ||67||

య ఇమం పరమం గుహ్యం మద్భక్తేష్యభిధాన్యతి |
భక్తిం మయి పరాం కృత్వా మామేవైష్యత్యసంశయః ||68||

న చ తస్మాన్మనుష్యేషు కశ్చిన్నే ప్రియకృత్తమః |
భవితా న చ మే తస్మాత్ అన్యః ప్రియతరో భువి ||69||

అధ్యేష్యతే చ య ఇమం ధర్మ్యం సంవాదమావయోః |
జ్ఞానయజ్ఞేన తేనాహమ్ ఇష్టః స్యామితి మే మతిః ||70||

శ్రద్ధావాననసూయశ్చ శృణుయాదపి యో నరః|
సోఽపి ముక్తః శుభాత్లోకాన్ ప్రాప్నుయాత్పుణ్యకర్మణామ్ ||71||

కచ్చిదేతచ్ఛుతం పార్థ త్వయైకాగ్రేణ చేతసా|
కచ్చిదజ్ఞానసమ్మోహః ప్రనష్టస్తే ధనజ్ఞాయ ||72||

అర్జున ఉవాచ-

నష్టో మోహః స్మృతిర్లభా త్వత్ప్రసాదాన్మయాఽచ్యుత|
స్థితోఽస్మి గతసందేహః కరేష్యే వచనం తవ ||73||

సజ్జాయ ఉవాచ-

ఇత్యహం వాసుదేవస్య పార్థస్య చ మహాత్మనః|
సంవాదమిమమశ్రౌషమ్ అద్భుతం రోమహర్షణమ్ ||74||

వ్యాసప్రసాదాచ్ఛుతవాన్ ఇమం గుహ్యతమం పరమ్|
యోగం యోగేశ్వరాత్కృష్ణాత్ సాక్షాత్కథయతఃస్వయమ్ ||75||

రాజన్సంస్మృత్య సంస్మృత్య సంవాదమిమమద్భుతమ్|
కేశవార్జునయోః పుణ్యం హృష్యామి చ ముహుర్ముహుః ||76||

తచ్ఛ సంస్మృత్య సంస్మృత్య రూపమత్యద్భుతం హరేః|
విస్మయో మే మహాన్రాజన్ హృష్యామి చ పునః పునః ||77||

యత్ర యోగేశ్వరః కృష్ణః యత్ర పార్థో ధనుర్ధరః|
తత్ర శ్రీర్విజయో భూతిః ధ్రువా నీతిర్మతిర్మమ ||78||

॥ఓంతత్సదితి శ్రీమన్మహాభారతే శతసాహస్రికాయాం

సంహితాయాం వైయాసిక్యాం శ్రీమద్భిష్మపర్వణి

శ్రీమద్భగవద్గీతాను ఉపనిషత్సు బ్రహ్మవిద్యాయాం యోగశాస్త్రే

శ్రీకృష్ణార్జునసంవాదే మోక్షసన్న్యాసయోగో నామ

అష్టాదశోధ్యాయః ॥

గీతామాహాత్మ్యమ్

ధరోవాచ-

భగవన్ పరమేశాన భక్తిరవ్యభిచారిణీ|
ప్రారబ్ధం భుజ్యమానస్య కథం భవతిహే ప్రభో||1||

శ్రీవిష్ణురువాచ-

ప్రారబ్ధం భుజ్యమానోహి గీతాభ్యాసరతః సదా|
స ముక్తః స సుఖీ లోకే కర్మణా నోపలిప్యతే||2||

మహాపాపాదిపాపాని గీతాధ్యానం కరోతి చేత్|
క్వచిత్స్పర్శం న కుర్వన్తి నలినీదలమమ్బువత్||3||

గీతాయాః పుస్తకం యత్ర యత్ర పాఠః ప్రవర్తతే|
తత్ర సర్వాణి తీర్థాని ప్రయాగాదీని తత్ర వై||4||

సర్వే దేవాశ్చ ఋషయః యోగినః పన్నగాశ్చయే|
గోపాలా గోపికా వాఽపి నారదోద్ధవపార్షదైః||5||

సహాయో జాయతే శీఘ్రం యత్ర గీతా ప్రవర్తతే|
యత్ర గీతావిచారశ్చ పఠనం పాఠనం శ్రుతమ్|
తత్రాహం నిశ్చితం పృథ్వీ నివసామి సదైవ హి||6||

గీతాశ్రయేఽహం తిష్ఠామి గీతా మే చోత్తమం గృహమ్|
గీతాజ్ఞానముపాశ్రిత్య శ్రీల్లోకాన్పలయామ్యహమ్||7||

గీతామే పరమా విద్యా బ్రహ్మరూపా న సంశయః|
అర్థమాత్రాక్షరా నిత్యా సాన్నిరావ్యచ్యపదాత్మికా||8||

చిదానందేన కృష్ణేన ప్రోక్తా స్వముఖతోఽర్జునమ్|
వేదత్రయీ పరానందా తత్త్వార్థజ్ఞానసంయుతా||9||

యోఽష్టాదశం జపేన్నిత్యం నరో నిశ్చలమానసః|
జ్ఞానసిద్ధిం స లభతే తతో యాతి పరం పదమ్||10||

పాఠేఽసమర్థః సమూర్ధే తతోఽర్థం పాఠమాచరేత్|
తదా గోదానజం పుణ్యం లభతే నాత్ర సంశయః||11||

త్రిభాగం పఠమానస్తు గజ్ఞాస్నానఫలం లభేత్|
షడంశం జపమానస్తు సోమయాగఫలం లభేత్||12||

ఏకాధ్యాయం తు యో నిత్యం పఠతే భక్తిసంయుతః|
రుద్రలోకమవాప్నోతి గణో భూత్వా వసేచ్ఛిరమ్||13||

అధ్యాయం శ్లోకపాదం వా నిత్యం యః పఠతే నరః|
స యాతి నరతాం యావత్ మన్వన్తరం వసున్ధరే||14||

గీతాయాః శ్లోకదశకం సప్త పఞ్చ చతుష్టయమ్|
ద్వా త్రినేకం తదర్థం వా శ్లోకానాం యః పఠేన్నరః||15||

చన్ద్రలోకమవాప్నోతి వర్షాణామయుతం ధ్రువమ్ |
గీతాపాఠసమాయుక్తః మృతో మానుషతాం వ్రజేత్ ||16||

గీతాభ్యాసం పునః కృత్వా లభతే ముక్తిముత్తమామ్ |
గీతేత్యుచ్చారసంయుక్తః ప్రియమాణో గతిం లభేత్ ||17||

గీతార్థశ్రవణాసక్తః మహాపాపయుతోఽపి వా |
వైకుణ్ఠం సమవాప్నోతి విష్ణునా సహ మోదతే ||18||

గీతార్థం ధ్యాయతే నిత్యం కృత్వా కర్మాణి భూరిశః |
జీవన్ముక్తః స విజ్ఞేయః దేహంతే పరమం పదమ్ ||19||

మలనిర్మోచనం పుంసాం జలస్నానం దినే దినే |
సకృద్గీతామ్భసి స్నానం సంసారమలనాశనమ్ ||20||

గీతామాశ్రిత్య బహవః భూభుజో జనకాదయః |
నిర్ధూతకల్మషా లోకే గీతా యాతాః పరం పదమ్ ||21||

తే శృణ్వన్తి పఠన్త్యేవ గీతాశాస్త్రమహర్నిశమ్ |
న తే వై మానుషా జ్ఞేయా దేవా ఏవ న సంశయః ||22||

జ్ఞానాజ్ఞానకృతం నిత్యమ్ ఇన్ద్రియైర్జనితం చ యత్ |
తత్సర్వం నాశమాయాతి గీతాపాఠేన తత్ షణమ్ ||23||

ధిక్ తస్య జ్ఞానమాచారం వ్రతం చేష్టాం తపో యశః|

గీతార్థపఠనం నాఽస్తి నాథమస్తత్పరో జనః॥24॥

సంసారసాగరం ఘోరం తర్తుమిచ్ఛతి యో జనః|

గీతానావం సమారుహ్య పారం యాతి సుఖేన సః॥25॥

గీతాయాః పఠనం కృత్వా మాహాత్మ్యం నైవ యః పఠేత్|

వృథా పాఠో భవేత్తస్య శ్రమ ఏవ హ్యుదాహృతః॥26॥

ఏతన్మాహాత్మ్యసంయుక్తం గీతాభ్యాసం కరోతి యః|

స తత్ఫలమవాప్నోతి దుర్లభాం గతిమాప్నుయాత్॥27॥

నూత ఉవాచ -

మాహాత్మ్యమేతద్గీతాయాః మయా ప్రోక్తం సనాతనమ్|

గీతాన్తే చ పఠేద్యస్తు యదుక్తం తత్ఫలం లభేత్॥28॥

॥ఇతి శ్రీ వరాహపురాణే శ్రీ గీతామాహాత్మ్యం సమూర్ణమ్॥

గీతా ఆరతి

ఓం జయ భగవద్గీతే మైయా జయ భగవద్గీతే|
హరి-హియ కమల్-విహారిణి సుందర్ సుపునీతే||ఓం జయ||

కర్మ-సుకర్మ-ప్రకాశిని కామాసక్తి హరా|
తత్త్వజ్ఞాన్-వికాశిని విద్యా బ్రహ్మ పరా||ఓం జయ||

నిశ్చల్-భక్తి-విధాయిని నిర్మల్ మల్హారీ|
శరణ్-రహస్య-ప్రదాయిని సబ్ విధి సుఖ-కారీ||ఓం జయ||

రాగ్-ద్వేష్-విదారిణి కారిణి మోద్ సదా|
భవ-భయ-హారిణి తారిణి పరమానంద-ప్రదా||ఓం జయ||

ఆసుర్-భావ్-వినాశిని నాశిని తమ్-రజ్జీనీ|
దైవీ సద్గుణ్-దాయిని హరి-రసికా సజ్జీనీ||ఓం జయ||

సమతా త్యాగ్ సిఖావని హరి-ముఖ కీ వాణీ|
సకల్ శాస్త్ర కీ స్వామిని శ్రుతియో కీ రానీ||ఓం జయ||

దయా-సుధా బర్సావని మాతు కృపా కీజై|
హరి-పద్-ప్రేమ్ ప్రదాయిని అప్సరో కర్ లీజై||ఓం జయ||

గీతాసారమ్

గీతాసారం శృణుత సదా మనసి వికాసం వహతముదా|

కామం క్రోధం త్యజత హృదాభూయాత్ సంవిత్ పరసుఖదా||

విషాదయోగాత్ పార్థేన భణితం కిఞ్చిన్మోహ ధియా|

తం సద్విగ్రం మోచయితుం గీతాశాస్త్రం గీతమిదమ్||1||

సాఙ్ఖ్యం జ్ఞానం జానీహి శరణాగతిపథమవాప్నుహి|

ఆత్మా నిత్యస్సర్వగతోనైనం కిఞ్చిత్క్షేదయతి||2||

ఫలేషు సక్తిం మైవ కురు కార్యం కర్మ తు సమాచర|

కర్మా బద్ధః పరమేతి కర్మణి సజ్గః పాతయతి||3||

కర్మాకర్మ వికర్మత్వం చింతయచాత్మని కర్మగతిమ్|

నాఽస్తి జ్ఞాన సమం లోకే త్యజ చాఽహంకృతిమిహ దేహే||4||

వహ సమబుద్ధిం సర్వత్ర భవ సమదర్శి త్వం హి సఖే|

యోననురక్తో న ద్వేష్టి యోగీ యోగం జానాతి||5||

మిత్రం తవ తే శత్రురపి త్వమేవ నాన్యో జన్తురయి|

యుక్తస్తస్వం భవ చేష్టాసు ఆహారాదిషు వివిధాసు||6||

అనాత్మరూపామష్టవిధాం ప్రకృతిమవిద్యాం జానీహి|

జీవస్సైవహిపరమాత్మా యస్మిన్ ప్రోతం సర్వమిదమ్||7||

అక్షరపరవరపురుషం తం ధ్యాయన్ ప్రేతో యాతి పరమ్|
తతస్తమేవ ధ్యాయన్ త్వమ్ కాలం యాపయ నశ్యంతమ్||8||

సర్వం బ్రహ్మర్పణ బుద్ధ్యా కర్మ క్రియతాం సమబుద్ధ్యా|
భక్త్యా దత్తం పత్రమపి ఫలమపి తేన స్వీక్రియతే||9||

యత్ర విభూతిశ్చియుక్తా యత్రవిభూతిస్సత్త్వయుతా|
తత్రతమీశం పశ్యంతం నేర్ష్యా ద్వేషౌ సజ్జతే||10||

కాలస్తస్య మహాన్రూపో లోకాన్ సర్వాన్ సజ్గసతి|
భక్త్యా భగవద్రూపం తం ప్రభవతి లోకస్సన్ద్రష్టుమ్||11||

భక్తిస్తస్మిన్ రతిరూపానైవ హి భక్తోద్ధరణ చణా|
భావం తస్యామాధాయ బుద్ధిం తస్మిన్ నివేశయ||12||

క్షేత్రం తద్జ్ఞం జానీహి క్షేత్రే మమతాం మా కురుచ|
ఆత్మానం యోజానాతి ఆత్మని సోఽయం ననురమతే||13||

సాత్త్విక రాజస తామసిక బద్ధనహేతవ అథ వర్జ్యాః|
త్రయం గుణానాం యోఽతీతఃసైవ బ్రాహ్మం సుఖమేతి||14||

ఛిత్వా సాంసారిక వృక్షం పదం గవేషయ మునిలక్ష్మమ్|
తక్కిల సర్వం తేజోయత్ వేదైస్సర్వైస్సంవేద్యమ్||15||

సృష్టిరైపీ చాసురికా ద్వివిధా ప్రోక్తా లోకేస్మిన్|
దైవే సక్తా యాన్తిపరమ్ ఆసురసక్తా అసురగతిమ్||16||

నిష్ఠా యజ్ఞే దానే చ తపసి ప్రోక్తా సదితి పరా|
సత్కిల సఫలం సశ్రద్ధం తత్కిల నిష్ఫలమశ్రద్ధమ్||17||

ధర్మాన్ సర్వాన్ త్యక్త్వా త్వం శరణం వ్రజ పరమాత్మానమ్|
మోక్షం ప్రాప్స్యసి సత్యం త్వం సంతత సచ్చిదానంద ఘనమ్||18||

||ఓం శాన్తిః శాన్తిః శాన్తిః||

